

Poštnina plačana pri pošti 1315 Velike Lašče

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

Datum izida: 12. december 2018

ISSN 2536-4022

Številka: 7
Letnik izdaje: 24

Kazalo:

Urednikova stran	3	Vaga v Robu novembra	21
Županova stran	4	Skavti	22
Občinske strani	5	Uspešno leto gasilcev PGD Dvorska vas - Mala Slevica	24
Zimsko vzdrževanje javnih cest	5	Pri nas je bila jesen polna dogodkov in zelo lepa	26
Šola in vrtec	6	Na obisku pri ustvarjalnem 90-letniku Jakobu Ježu	28
Kultura	8	Julijana Zakrajšek praznovala 106. rojstni dan	30
Dan reformacije	8	Odprtje likovne razstave likovne sekcije KUD Marij Kogoj	31
Knjižnica – novosti na policah	12	Dogodki	32
Iz velikolaškega okraja	14	Nove pridobitve na Rašici	32
Naša dediščina	15	Srečanje in druženje razširjene družine Mestek	33
Postavitev spominskega obeležja padlim v 1. svetovni vojni	16	Madagaskar – otok, ki te ne pusti ravnodušnega	34
Enotna baza podatkov o padlih vojakih v prvi svetovni vojni	18	Stranke	36
Odmevi prve svetovne vojne iz naših krajev	18	Izlet članov NSi v Vipavsko dolino	36
Društva	20	Bil je sestanek in bil je kongres	37
Jubilej velikolaških planincev	20	Marakeška deklaracija	38
		Razvedrilo	41
		Oglasi	42
		Zahvale	47

Letnik 24, številka 7, 12. december 2018. Izhaja sedemkrat letno, gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno. **Naklada:** 1.590 izvodov. **Izdajatelj:** Občina Velike Lašče.

Odgovorni urednik: Gorazd Milavec. **Uredniški odbor:** Dragica Heric, Andrej Vidmar, Mojca Šilc, Angelca Petrič. **Lektoriranje:** Ema Sevšek (razen že oblikovanih prispevkov). **Prelom:** Luart, d. o. o.

Tisk: Luart, d. o. o. **Naslov uredništva:** Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Tel.: 01 781 03 70, E-pošta: trobla@velike-lasce.si.

Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

**Naslednja Trobla izide 30. januarja 2019,
prispevke je treba oddati do 16. januarja 2019.**

Fotografija na naslovnici: Peter Centa

TROBLA

glasilo
Občine Velike Lašče

ISSN 2536-4022

KDO LAHKO POMAGA?

Ko sem si na začetku sprejema mesta urednika zadal nalogo, da bom v uvodniku napisal kak nasvet, ki bi bil koristen, ali kako svojo izkušnjo, ki bi koga lahko nasmejela ali opremila za življenje, se mi je ta naloga na začetku zdela vesela in navdihujoča. Bil sem poln optimizma, da bom lahko svoja razmišljanja delil naprej. Ob vsaki temi, ki sem si jo zamislil in jo potem poskušal čim bolje zapisati, sem želel z napisano vsebino spremeniti vsaj kako velikolaško dušico. Da bo polje postalo cvetoče, sonce sijalo ter toplina ljudi pobarvala svet v čudovito plovbo, če se izrazim bolj romantično. Kdo sem jaz, da lahko komur koli posegam v življenje in ga nagovarjam k spremembam? Kdo mi daje pravico, da sem lahko pokroviteljski, vseveden, ciničen ali celo kritičen? Ali lahko sploh na koga tako močno vplivam/vplivamo, da je pripravljen v življenju kaj spremeniti?

Verjetno imate vsi, ki to berete, za seboj precej življenjskih preizkušenj, uspešen delovni staž, kilometrino s področja vzgoje in izobraževanja ... Kdo sem torej jaz, da lahko komu »solim« pamet? In če to preslikam na svet, ki nas obkroža, in postavim vprašanje: Ali potemtakem v našem kratkem življenju obstaja kdo, ki bi ga bili voljni poslušati?

Pred nedavnim je v Ljubljani gostoval Američan Jordan B. Peterson, avtor knjižne uspešnice z naslovom 12 pravil za življenje. Na duhovit in poučen način je pripovedoval o splošnih pravilih za naše kakovostnejše, mirnejše ali bogatejše življenje. Z mnogimi primeri iz našega življenja nam kaže pot iz labirintov, v katere smo ujeti. Sprašujem se, zakaj mora priti v našo sredino tujec, da nam piše našo prihodnost. Je to tisto, kar potrebujemo? Vsak dan iz življenja pobiramo signale, beremo znake za življenje in poslušamo okolje okoli nas. Kako bomo živeli, kakšen odnos bomo v svoji družini, okolju ali službi zavzeli do bližnjih? Je to odvisno od dednosti, šole in izobraževanja ter družbe? Seveda, vsak prispeva nekaj malega. In tako, kot je današnje moje pisanje, ko skačem od veselja do življenja med prijatelji in drugimi ljudmi, je tudi naše življenje. Ena sama debela knjiga pravljič ali zgodb. Nekaj pa mi je jasno. Da ima v življenju vsaka palica dva konca, kar lahko potrdim iz lastnih izkušenj, kajti vsaka moja nagajivost, požrešnost, napaka, slaba volja, obrekovanje ... se mi je takoj kot bumerang vrnila v moje življenje.

Nedavno sem se pogovarjal s pastorjem Evangeljske krščanske cerkve v Ljubljani o zadnjem delu Svetega pisma, ki govori o novem svetu. Pastorja sem vprašal: »Kaj je to odrešitev?« Zelo nazorno mi je odgovoril naslednje: »Ko človek sprejme Jezusa v svoje srce, se njegov duh sreča s človeško mrzlo dušo, ki jo nato spremeni v novo bitje. Ta novi odrešeni človek pridobi v svojem srcu novo življenje, vodi ga tudi njegova vest, ki ga kot kačipot usmerja do plodnejšega in lepšega življenja.« Pravi, da je v tem novorojenem človeku poleg splošnih božjih navodil (med te sodi branje Svetega pisma) vest zelo pomembna. Kajti ta uravnava človekova dejanja.

Ja, vest pa je danes izgubljena. Jo imamo? Tako kot sem v prejšnji Trobli zapisal o dejanjih, za katera si iščemo opravičila, tako si tudi našo vest tlačimo in je ne želimo slišati. Kaj ne bi bilo prekrasno, da lahko dan zaključimo mirni in veseli in nestrpnost pričakujemo naslednjega dne?

Ker so bile prejšnji teden volitve, novemu pravkar izvoljenemu županu Tadeju Malovrhu iskreno čestitam in mu ob prevzemu

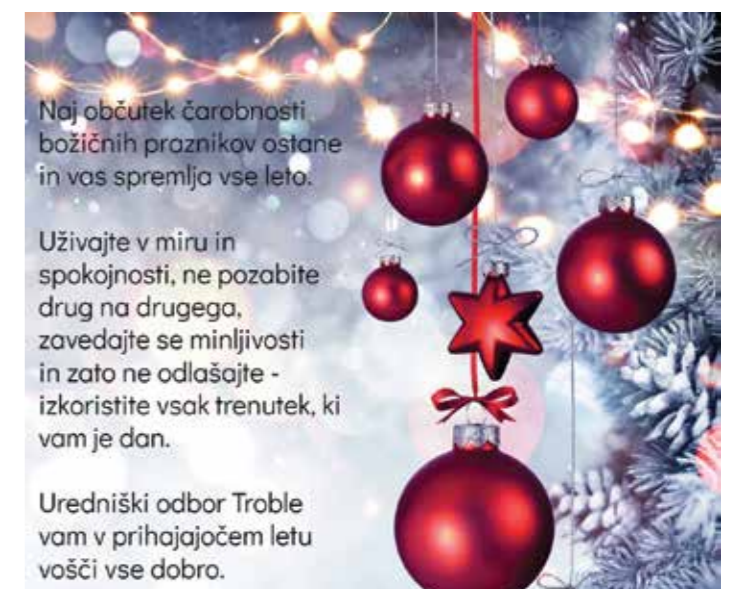
županske palice želim veliko uspešnih projektov, prijetnega sodelovanja z nami občani ter pravih ciljev in nalog za prihodnje. Vem, da bo novi župan prinesel nov pogled in vizijo občine, zato mu še posebej želim uspešno načrtovanje in spretno uresničevanje. Tako kot sem na začetku napisal o spremembah, tu na koncu zaključujem z upanjem, da bo naš novi župan nadgradil vse lepo, kar je bilo do sedaj narejenega in zgrajenega, ter da bo nadaljeval s spremembami, ki bodo prijetno vplivale na naše življenje v občini.

Na koncu se ob iztekajočem mandatu dosedanjemu županu Antonu Zakrajšku kot urednik zahvaljujem za celotno dosedanje delo, za vse izpeljane projekte in predlagane načrte ter navdse prijetno sodelovanje in mu želim veliko osebnih in poslovnih uspehov v prihodnosti. Hvala!

Vaš urednik Gorazd Milavec

Zaradi lažjega urejevanja in zaključevanja posameznih strani, vas, spoštovane občanke in občani, prosimo, da oddajate prispevke v dolžini pribl. 1.400 znakov (v Trobli bo to za četrtino strani), 1.750 znakov (v Trobli bo to za polovično stran) ali 5.500 znakov (cela stran). Posamezna slika v besedilu zavzame okoli 750 znakov. Hvala za razumevanje!

Uredništvo Troble

Naj občutek čarobnosti božičnih praznikov ostane in vas spremlja vse leto.

Uživajte v miru in spokojnosti, ne pozabite drug na drugega, zavedajte se minljivosti in zato ne odlašajte - izkoristite vsak trenutek, ki vam je dan.

Uredniški odbor Troble vam v prihajajočem letu vošči vse dobro.

SPOŠTOVANE OBČANKE IN OBČANI,

Občina Velike Lašče ima novega župana! Noviteta nekaterim ljudem veliko pomeni, počutijo se zmagovalci, ljudem z drugačnim razmišljanjem novost najverjetneje ni najbolj po volji. Morda se počutijo nelagodno, so premagani, negotovi ali enostavno ne želijo sprememb. Ob vseh teh se mogoče najde še kaka tretja skupina ljudi, ki ima prav tako svoje mnenje in občutke. A kakor koli gledamo na novega župana, se bomo morali sprijazniti, da bomo v naslednjem štiriletnem županskem mandatu skupaj.

V predvolilnem obdobju sem za svojo prepoznavnost na predavanjih govoril o pogledih na razvoj občine. Naj bodo ta predavanja osnova, naj bo to razumljeno kot moj program. Nisem hotel obljubljeni nedosegljivih reči, predstavljena je bila vizija, ki jo boste lahko primerjali z dejanskim delom župana. A vseeno naj ne bodo pričakovanja prevelika, spremembe se ne dogajajo čez noč, razvoj ne poteka sam od sebe. Bodimo torej realni. Župan ne dela sam. Imeti mora ideje, mora biti povezovalen, mora biti avtoriteta in mora sodelovati z občinskimi svetniki, z občinsko upravo in predvsem z ljudmi. To pa pomeni ekipno delo in zato se kaj hitro lahko pojavi situacija, ko se vpleteni ne strinjajo in se potek dogodkov spremeni, lahko se celo ustavi. Nihče si tega sicer ne želi, vendar je na tem mestu pomembno tudi to, da se tega zavedamo.

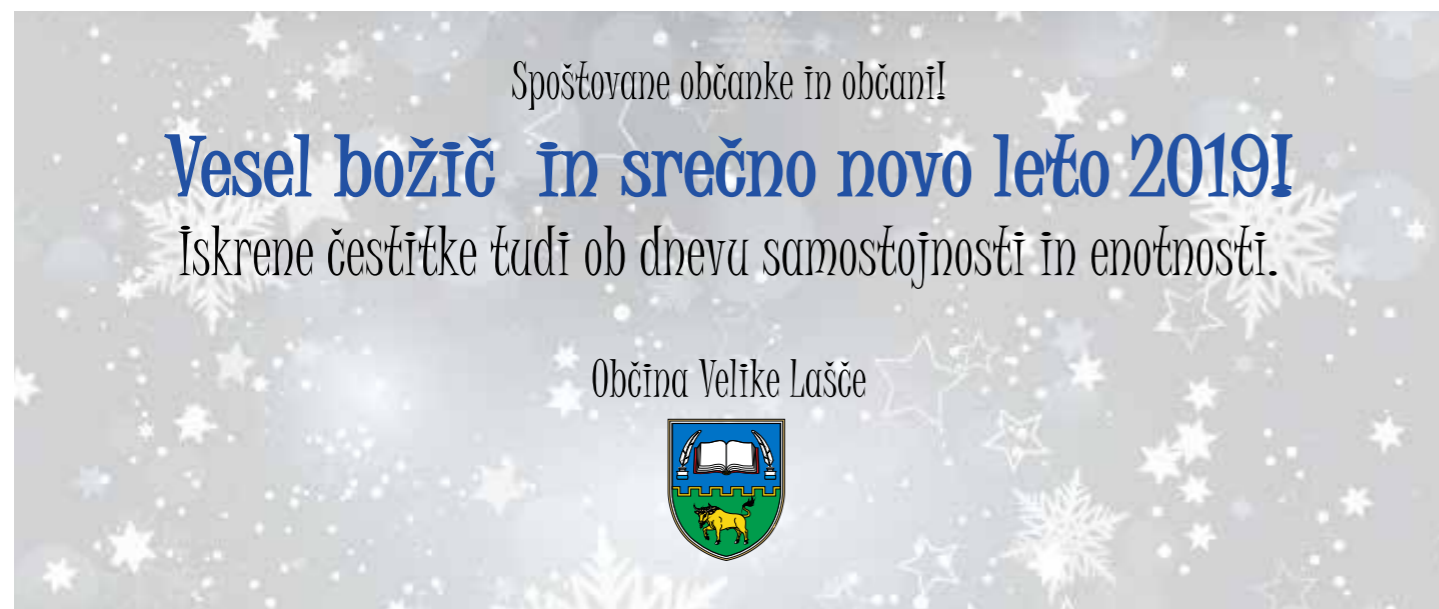
In kaj bo moje prvo delo? Spoznavanje ustroja občinske uprave, spoznavanje svetnikov, na katere polagam veliko upanja, in navsezadnje je moje delo tudi spoznavanje občank in občanov. Imenovati moram podžupana, organizirati se morajo odbori, komisije, vzpostaviti se mora medsebojno sodelovanje in zaupanje. Pregledati se mora finančno stanje občine ter njene zmožnosti. In nato se bo začelo tisto delo pod vodstvom novega župana; aktivacija idej, postavitev prednostne liste potrebnih projektov, iskanje nacionalnih in evropskih razpisov, prepoznavanje manjkajočih elementov v verigi od ideje do realizacije, iskanje novih finančnih virov, obiskovanje sosednjih županov in obiskovanje pristojnih ministrstev ter navezovanje političnih poznanstev. Dela bo torej dovolj in z radovednostjo bomo pričakovali rezultate, s katerimi vas bomo sproti seznanjali, treba bo le pregledati dostopne vire.

Spoštovane občanke in občani, vaš novi župan z ekipo bo poslušal tudi vaše kritike, raje sicer pozitivne, a vseeno bodite kolikor toliko prizanesljivi in resnejše ocene dela podajte na polovici mandata, ko se bo videlo, kam se razvojno usmerjajo Velike Lašče.

December je mesec veselja, čas praznovanj in konec leta, ko si izmenjujemo več naklonjenosti in čustev kot običajno. Spoštovane občanke in občani, želim vam, da boste zdravi, da boste zadovoljni, srečni, da vam bo v novem letu življenje potekalo po zastavljeni poti in tudi to, da boste imeli dobrega župana.

Dr. Tadej Malovrh,
vaš župan

SPOŠTOVANE VOLIVKE IN VOLIVCI

Najlepše se vam zahvaljujem za vse glasove, ki ste mi jih namenili v drugem krogu lokalnih volitev. Še veliko več pa jih je bilo za spremembe. Zato iskreno čestitam novoizvoljenemu županu dr. Tadeju Malovrhu. Želim mu, da bo občino vodil po poti nadaljnega razvoja. Srečno!

Anton Zakrajšek

ZIMSKO VZDRŽEVANJE JAVNIH CEST IN DOLŽNOSTI LASTNIKOV ZEMLJIŠČ OB CESTAH

Kljub temu da smo v lokalnih glasilih že večkrat opozorili na napake in kršitve, ki jih v zimskih razmerah storijo lastniki zemljišč ob javnih cestah, smo inšpekcijske službe, občinsko redarstvo in policija tudi v zadnji zimski sezoni obravnavali kršitve cestnih predpisov, ki so jih s svojim ravnanjem storili lastniki zemljišč ob javnih cestah. Zato ponovno opozarjamo na tiste veljavne zakonske določbe cestnih predpisov, katerih kršitve pri svojem delu organi nadzora najpogosteje obravnavamo:

- Prepovedano je izvajati ali opustiti kakršna koli dela na javni cesti, na zemljiščih ali na objektih ob javni cesti, ki bi lahko škodovala cesti ali ogrožala, ovirala ali zmanjšala varnost prometa na njej (5. člen Zakona o cestah, v nadaljevanju: ZCes-1). Še zlasti je prepovedano na cestišču javne ceste odlagati sneg, razen odlaganja snega zaradi izvajanja zimske službe, ter puščati sneg ali led, ki pade ali zdrsne na cesto.
- Lastniki zemljišč ob cesti morajo dopustiti vse posege, ki so nujno potrebni za nemoteno uporabo javne ceste, zlasti pa odlaganje snega na njihovo zemljišče, če se jim s tem ne povzroča škoda in če navedeni poseg ni mogoč v okviru cestnega sveta (19. člen ZCes-1).
- Snega iz zasebnih dvorišč, individualnih dovozov ali dostopov ni dovoljeno odlagati v kupe ob robu javne ceste. Ob občinski cesti je, ne glede na lastništvo zemljišča, določen varovalni pas, ki je namenjen varovanju ceste, varnosti udeležencev v prometu ter tudi nemotenemu izvajanju rednih vzdrževalnih del (97. člen ZCes-1).
- V območju cestnih priključkov na občinsko cesto ni dovoljeno storiti ničesar, kar bi lahko oviralo preglednost iz priključka na cesto (98. člen ZCes-1).

Zimske razmere sicer nastopijo takrat, ko je zaradi zimskih pojavov ovirano ali ogroženo normalno odvijanje prometa. Vsa dela zimskega vzdrževanja javnih cest se določijo z izvedbenim programom zimske službe. V zimskem obdobju, ki traja od 15. novembra do 15. marca, je naloga izvajalcev zimskega vzdrževanja cest:

- zagotavljanje dežurne službe;
- posipanje cest v obdobju, ko nastaja poledica;

- zagotavljanje minimalne prevoznosti cest v času sneženja;
- zagotavljanje mest za izločanje in tudi izločanje posameznih vrst vozil ob neugodnih razmerah;
- obveščanje javnosti o stanju in prevoznosti cest;
- čiščenje drugih prometnih površin po končanem sneženju (parkirišča, kolesarske steze, pločniki in podobno);
- odstranitev in odvažanje snega iz preglednega polja križišč;
- čiščenje iz vzdrževanje stalne inčasne prometne signalizacije.

Osnovni namen navedenih zakonskih določb ni v kaznovanju posameznikov, ki imajo to nesrečo, da je njihova lastnina ob javnih cestah. Pravilno ravnanje lastnika zemljišča ob cesti je v prvi vrsti namenjeno njegovi lastni varnosti, ko se bo iz svojega dvorišča vključeval v promet na javno cesto. Prav tako je namen teh zakonskih določb splošna varnost vseh udeležencev v prometu, saj udeleženev v prometni nesreči praviloma nikoli ni samo povzročitelj nesreče. S svojim pravilnim ravnanjem pri čiščenju in odlaganju snega boste kot lastnik zemljišča ob cesti prispevali k svoji varnosti in varnosti vseh udeležencev v prometu.

Tiste voznike, ki svoja vozila v času sneženja parkirajo na javnih parkirnih površinah, pa hkrati opozarjamo, da vozila pravočasno umaknejo in s tem izvajalcem zimske službe omogočijo nemoteno pluzenje teh površin.

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin

NA ŠOLI SMO IZPELJALI PROMETNI KVIZ

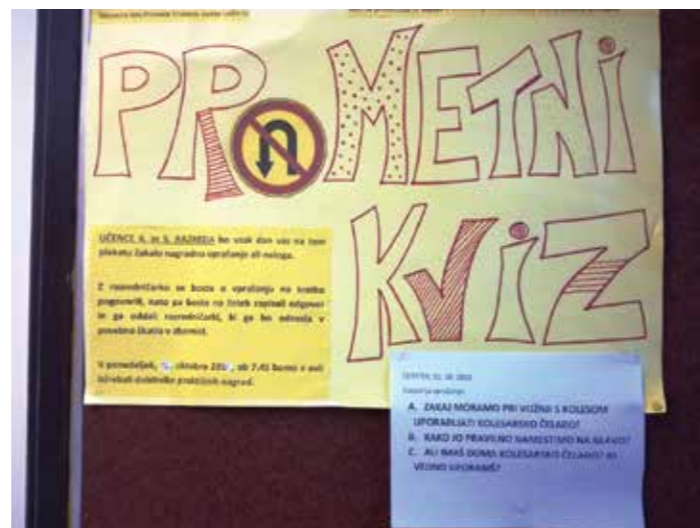
Ob mednarodnem tednu otroka v šoli vsako leto pripravimo precej dodatnih dejavnosti in ena stalnih je zadnja leta tudi prometni kviz za učence 4. in 5. razreda. Kviz pripravljamo v sodelovanju s Svetom za preventivo Občine Velike Lašče.

Tako kot prejšnja leta je tudi letošnji kviz potekal en teden. Na posebni oglasni deski je učence četrtega in petih razredov vsak dan čakalo vprašanje, o katerem so se v sklopu pouka pogovorili z učiteljicami, nato pa napisali svoje odgovore na listke, ki so po zaključku kviza služili kot nagradne srečke za žreb praktičnih nagrad.

Vprašanja so bila povezana s prometno varnostjo. Prek njih smo na zanimiv in privlačen način ponovili prometno znanje, povezano z vlogami pešca, kolesarja ali sopotnika v avtomobilu. Skupaj s predsednikom SPV Občine Velike Lašče Boštjanom Škuljem in ob prisotnosti ravnateljice Metode Kolar smo ob koncu izvedli nagradno žrebanje. Občina Velike Lašče je zagotovila tri glavne nagrade (kolesarsko čelado in

ščitnike za rolanje), zavarovalnice pa so prispevale tudi veliko propagandnega promocijskega gradiva, tako da je vsak sodelujoči učenec dobil praktično nagrado.

Zahvaljujemo se Svetu za preventivo in Občini Velike Lašče za podporo projekta. Vsi udeleženi se namreč zavedamo, da je prometna varnost skrb vsakega izmed nas in da lahko storimo korake v smeri izboljšanja stanja le s stalnim sodelovanjem in spodbujanjem.

Bojan Novak

24. LJUBLJANSKI MARATON

V soboto, 27. 10. 2018, se je kar 90 učencev OŠ Primoža Trubarja udeležilo 24. Ljubljanskega maratona.

Na naši šoli se učitelji z močno podporo vodstva šole že vrsto let trudimo, da je športna dejavnost močno prisotna med učenci.

Zavedamo se, da je šport zelo dobra popotnica za nadaljnje življenje.

Šport nam krepi zdravje, privzgaja red, disciplino, vztrajnost. Skozi šport se naučimo spoštovati sami sebe, kar nam v tem hitrem in materialno pretiranem tempu življenja zelo koristi. Otroci imajo zelo radi nogomet, gimnastiko, košarko ... za tek pa jih malo težje navdušimo.

Trudimo se, da bi jim bil tek v zabavo. To poskušamo prek igre in organiziranih tekmovanj.

Zato se vsako leto udeležimo Ljubljanskega maratona. Ponosni smo, da je letos teklo 90 učencev. Najštevilnejši so bili letos devetošolci, saj jih je teklo kar 31. Bravo!

Zahvala vsem staršem, ki nam vedno pomagata pri izvedbi. Hvala, da otroke pripeljete in jim s tem omogočate zelo lepe, nepozabne športne izkušnje.

Simona Bavdek, Bojan Novak

Vabljeni na

DOBRODELNI KONCERT,

ki bo v sredo, **12. decembra 2018, ob 18. uri**
v športni dvorani v Velikih Laščah.

Nastopili bodo otroci vrtca in učenci šole
ter Amadeja Košir in Kvintet 7.

Od 14. ure dalje bo v šolski avli potekal **SEJEM**,
kjer bodo na voljo voščilnice,
ki so jih izdelali otroci vrtca in učenci šole.

DAN REFORMACIJE NA TRUBARJEVI DOMAČIJI

V do zadnjega kotička polni Trubarjevi spominski sobi nas je vse zbrane pozdravil Matjaž Gruden, voditelj prireditve in novi predsednik Slovenskega protestantskega društva. Dobrodošlico je izrekel tudi županu in podžupanji Občine Velike Lašče ter Benjaminu Hlastanu, predstavniku Trubarjevega foruma, ki skrbi za prevode številnih protestantskih del v aktualni slovenski jezik (lani so prevedli Dalmatinovo Biblijo in jo v 50000 brezplačnih izvodih razdelili med Slovence). Na njihovi spletni strani najdemo ljubko in preprosto predstavitev Trubarjeve zgodbe, ki bi si jo lahko ogledali šolarji, da bi razumeli pomen dneva reformacije.

Matjaž Gruden je izpostavil dediščino reformacije, po kateri smo se polnovredno začeli izražati v lastnem jeziku, začeli brati, pisati, moliti in peti v slovenščini.

vsem znanih Trubarja, Dalmatina, Krelja, Bohoriča je na prostoru celotne zdajšnje Slovenije delovalo veliko drznih pridigarjev, ki so med ljudi ponesli protestantsko vero.

Večer je povezoval Matjaž Gruden, predsednik SPD Primož Trubar

Slavnostni govornik zgodovinar Janez Weiss

V nagovoru je citiral dr. Jonatana Vinklerja in njegovo razmišljanje: »Reformacija je bila zagotovo eden od zvezdnih trenutkov naše narodne zgodovine. Po svojem uspešnem začetku se je sicer razbila na čereh in valovih zgodovinske silovitosti ter nasilja verskih sporov 17. stoletja. Toda sčasoma so se strasti pomirile, nravi pa uravnale.

Pot do tod je zahtevala *odpuščanje* na eni ter *pripoznanje* na drugi strani. Oboje – *odpuščanje* in *pripoznanje* (z namenom pomiritve in sodelovanja vseh »ljudi dobre volje«) – pa je ne le krščanska, temveč globoko človeška lastnost in modrost, nujna za obstoj vsake skupnosti. Zlasti tako maloštevilne, kot je naša – slovenska.« S temi besedami nas je pripravil na govornika, zgodovinarja Janeza Weissa, ki prihaja iz Črnomlja in je doktorski študent na oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani. V svojem delu predvsem proučuje črnomaljsko in belokranjsko zgodovino, kot strokovni sodelavec je sodeloval pri prevodu Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske, je tudi avtor knjig ter scenarija za dokumentarni film *Viniška republika*. Postavil je zbirko Muzeja rudnika v Kanižarici ter razstavo v Mestni muzejski zbirki Črnomelj. Janez Weiss nam je v svojem slavnostnem govoru odstrl dogodke in procese, ki so napeljali na reformacijo, ki je za vedno spremenila Evropo. Reformacija se je razvila kot kritika rimokatoliške cerkve (ker se ni držala svetopisemske besede), pomenila je tudi odpor proti oblasti cesarjev. Reformatorji so zahtevali prevod božje resnice v jezik narodov ter trdili, da je samo besedilo dovolj, da človek razume božjo besedo, pri tem ne potrebuje posrednika. V tem času je latinščina začela izgubljati svojo ekskluzivnost. Tudi kranjski plemiči so v svojem odporu proti avstro-ogrski nadoblasti sledili zgledu severnih dežel, saj so v novi veri videli možnost za osamosvojitve, sledilo jim je meščanstvo in duhovščina. Poleg

Deželni stanovi in plemiške rodbine so financirale pridigarje, prav tako tudi šole in izdajo literarnih del. Weiss je navedel zanimiv podatek, da je bilo v drugi polovici 16. stoletja več kot 50 % volivcev protestantov (podatek za Metliko), Valvasor pa je v Slavi vojvodine Kranjske zapisal, da je v Ljubljani ostalo le 6 meščanov katoličanov. V Dalmatinovem prevodu biblije Weiss vidi prvi standard našega jezika, knjiga je bila namreč poslana vsem pridigarjem in tudi plemičem (tudi če so bili nemškega rodu), da so vsi lahko brali iz ene knjige enak jezik. Ta razcvet reformacije pa se je končal s smrtjo Karla II. (1597), nadomestil ga je Ferdinand II., ki so ga vzgajali jezuiti in je bil oster nasprotnik protestantizma. Pri nas je bil za škofa imenovan Tomaž Hren, ki je izdal ukaz o izgonu protestantov in odpravi njihovega bogoslužja. Hren, kot vemo, se je tega lotil tudi s požigom knjig v Ljubljani, Kranju, Škofji Loki ... poleg tega so bile zagrožene velike finančne kazni za tiste, ki bi ukaza ne izpolnili. 1628 je izdal Patent o spreobrnitvi ali izgonu protestantov. Ohranili so se le v Prekmurju, ki je bilo tedaj še pod ogrsko oblastjo. Weiss se je ob koncu govora naslonil na Cicera, ki pravi, da nas zgodovina uči, in povzel to viharno zgodovinsko dogajanje s spoznanji, da lahko upor vzdigne ustvarjalne sile in da nas zgodovinska dognanja svarijo (in poučijo) o naravi oblasti. Ob prazniku, dnevu reformacije, nam je zaželel duhovni in dušni mir ter zdravo ustvarjalno upornost.

Sledil je glasbeni nastop novooblikovane skupine Brest, v kateri so svoje moči združili znani slovenski glasbeniki: pevka Vesna Zornik (ki jo najbolj poznamo iz zasedbe Katalena), kitarist Samo Šalamon (tudi komponist, igra v številnih jazz zasedbah), bobnar Bojan Krhlanko (igral je pri The Stroj, zdaj tudi v skupini Laibach) in basist Samo Pečar (reggae zasedba Siti hlapci). Vesna Zornik je povedala, da je prva njihova skladba nastala na povabilo pesnice

in prevajalke Kristine Kočan. Ker jim je bilo to sodelovanje izjemno všeč, so nadaljevali s svojim delom in od takrat za Brest Kristina Kočan piše besedila, Samo Šalamon pa glasbo.

Skupina Brest

Dne 21. marca 2017 (na svetovni dan poezije) so izdali svojo prvo zgoščenko *Nemi film*, ki je bila tudi pri kritikih zelo dobro sprejeta, v tedniku Mladina so zapisali, da »gre za izjemno svežo nadžanrsko skupino, ki je ustvarila album na svetovnem nivoju«. Njihov nastop se je pričel s skladbo *Slike v očeh* in refren bi lahko dojel tudi kot nadaljevanje dobrih želja ob dnevu reformacije: »V mislih zbiram pogum, v srcu iščem razum.« Prek *Tulp*, *Kovčkov* in drugih, bolj baladnih pesmi, smo na koncu prisluhnili še skladbi *Na prašni cesti*. Večina obiskovalcev smo v koncertu virtuosno izvedenih skladb uživali, tudi zato, ker so glasbeniki presegli pričakovanja,

saj so vsak na svoj način nadgradili to, kar smo navajeni, da skupine običajno izvablajo iz svojih inštrumentov/glasu.

Župan Anton Zakrajšek in pevka Vesna Zornik

Matjaž Gruden je ob koncu povabil župana Antona Zakrajška k besedi. Ta se je zahvalil govorniku in nastopajočim ter Barbari Pečnik in Niki Perovšek, ki sta soustvarjali program letošnjega praznovanja, ter vse zbrane povabil na praznični kozarček in prigrizek v Galerijo Skedenj. Zapete in povedane besede so odmevale tudi med pogovori obiskovalcev in zelo sem vesela, da nas je vsako leto več, ki dan reformacije praznujemo skupaj na Trubarjevi domačiji.

Ana Porenta
Foto: Boštjan Podlogar

SLAVNOSTNI GOVOR ZGODOVINARJA JANEZA WEISSA NA PROSLAVI OB DNEVU REFORMACIJE

SPOŠTOVANI!

V veliko veselje in čast mi je, da lahko na tako simboličnem kraju, kot je Rašica, na današnji dan spregovorim nekaj besed v spomin na dogodke in procese, ki so pet stoletij in eno leto nazaj sprožili veliko preobrazbo Evrope. Trubarjevi domačiji in občini Velike Lašče se zahvaljujem za povabilo. Danes se spominjamo poguma 16. stoletja. Oddaljenega časa, katerega ljudi, dejanja in podobe razumemo skozi besede in jezik, ki odpirajo okno v daljno preteklost. Med dejanjem nemškega meniha Martina Luthra v zadnjih dneh oktobra 1517, ko je pribil 95 tez na vrata wittenberške cerkve, in zaključkom 30-letne vojne 1648 s podpisom westfalskega miru je reformacija v trinajstih desetletjih povsem spremenila podobo Evrope. V tem toku sprememb je zajela tudi naše prednike.

Pribitje 95 tez na vrata cerkve samo po sebi ni bilo posebno epohalno dejanje, temveč običajni način srednjeveške in novoveške filozofske ali teološke sholastične polemike. Na vrata mnogih učenjakov ali univerzitetnih profesorjev se je pribijalo nestrinjanja s tezami, ki so jih zagovarjali, nakar so jim ti odgovarjali z duplikami, triplikami, kvadruplikami ... A vendar je ta nemški menih sprožil plaz, ki je presegel njegova teološka prizadevanja. Njegova kritika Rimokatoliške cerkve, skorumpirane institucije, je bila temeljita in je posegla v

njeno bistvo, v njen materialni obstoj, v pobiranje odpustkov severno od Alp, kjer »živijo le volkovi«, kakor je govorila rimska duhovščina. A vendar so volilni knezi, najvišji plemiči pod samim cesarjem, v njegovem dejanju videli močno točko mobilizacije in odpora proti habsburškim cesarjem, ki so vse bolj izkazovali absolutistične težnje in omejevali njihove pravice. Saški volilni knez je Luthra zaščitil in njegovo delo podprl, s čimer je teološka polemika dobila političen značaj. Reformacija je postala upor proti papežu in cesarju, stebroma starodavne evropske ureditve. 16. stoletje je čas, ko so se porušile vse obstoječe razlage in podobe sveta, Evropa pa je pričela zmagovalno pot nove kolonialne, imperialne in znanstvene rasti. Dve leti po Luthru je portugalski morjeplovec Magellan obplul zemljo in zavrgel prastaro zmoto o ploščati zemlji. Nekaj let pozneje sta španska konkvistadorja Pizaro in Cortez uničevala kulture civilizacije Inkov in Aztekov, za katere sholastična razlaga nastanka človeštva iz sinov Noeja ni mogla najti odgovora, saj sploh ne bi smeli obstajati. Ob tem je bila Evropa zamotana v velike zunanje in notranje vojne. Otomanska vojska je leta 1526 pri Mohaču uničila poltisočletno Ogrsko kraljestvo in njene zastave so se namenile pred obzidje Dunaja. Leto pozneje je cesarska vojska pod Karlom V. zasedla in oplenila mesto Rim, »Il sacco di Roma«. Najsvetejši sedež papeža je padel v roke cesarja in njegovih najemnikov, po enem tisočletju je Rim zopet padel v nemilost

severnih barbarov. Nekaj desetletij pozneje je bilo Sveto pismo prevedeno v nemščino in druge jezike Severne in Srednje Evrope. *Gottliche Wahrheit*, Božjo resnico, je lahko užil vsak človek, vešč branja, brez vmesnega duhovnika. Luther pravi: *sola scriptura* – samo Sveto pismo je dovolj. Cerkev je izgubila vlogo izključnega razlagalca božje resnice, ki več ni bila domena latinsko govoreče duhovščine, temveč je postala dosegljiva in razumljiva v ljudskih jezikih. Latinščina je prvič izgubila svojo ekskluzivnost. V drugi polovici 16. stoletja je celotna severna Evropa odpadla papeške oblasti. Rimokatoliška cerkev je izgubila starodavne škofije v Angliji, na Danskem, Norveškem in Švedskem. Prav tako je rane v notranjih spopadih utrpelo Francosko kraljestvo z uničenjem Hugenotov, prostor Nemškega cesarstva pa je navkljub cesarjevi zmagi nad protestantsko schmalkaldsko zvezo sprejel načelo *cuius regio eius religio* – čigar je ozemlje, tega vera bo tamkaj veljala. Habsburžani, gospodarji Avstrije, so bili katoliki in tako bi morali biti katoliki tudi njihovi podaniki.

V ta velik tok evropskega razvoja je bil vpet tudi prostor današnje Slovenije, tedaj razdeljen med historične dežele Kranjske s priključenimi gospodstvi Istre, Slovenske marke in Metlike, med Štajersko, Koroško, Goriško in Trst, združene v notranjo Avstrijo pod trdno katoliškimi Habsburžani, ki so nosili tudi naslov nemških cesarjev. Velike spremembe in novice o apostatu Luthru je prvo slišalo plemstvo dežele, nekaj sto plemiških rodbin, ki je v deželo Kranjsko prineslo ideje o reformaciji iz severnih dežel. Kranjski plemiči so sledili plemstvu nemških dežel in v protestantizmu uzrli učinkovito obrambo svojega položaja in pravic nasproti deželnemu knezu habsburške hiše ter papežu iz oddaljenega Rima in njegovi duhovščini, v kateri so videli le plačnike odpustkov in davkov. V dvajsetih in tridesetih letih 16. stoletja so ideje reformacije segle zunaj kroga plemstva, sprva med duhovščino, nato k meščanstvu. Naleteli so na zelo rodovitna tla. Cerkev dežele Kranjske je bila v 16. stoletju uboga institucija: cerkvene službe so se prodajale ali darovale sorodnikom, prihodki cerkva in župnij uživali nekih tretjih ljudi; duhovnik, čigar izobrazba je bila praviloma izredno slaba, pa je nemalokrat imel priležnico, uvažal vino in vodil katero od vaških ali mestnih gostiln. Oglejski patriarhat – že od začetka 9. stoletja oča kranjske cerkve – je bil v izjemno slabem stanju. Od leta 1420 je bil pod popolnim vplivom Beneške republike in nemški cesar, notranjeavstrijski knez, mu zaradi sovražnosti z Benetkami ni dovolil nadzorovati cerkva na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Bog in njegova resnica ter še bolj njegova cerkev so bili posledično v rokah zelo slabih pastirjev. Stanje cerkve na Kranjskem je nekoliko izboljšala leta 1461 ustanovljena ljubljanska škofija, ki pa je vendarle zajela le manjši del dežele.

V tem duhu poraznega stanja cerkve so pričeli delovati mnogi reformatorji. Primož Trubar, Rašičan, rojen pred 510 ali 509 leti, je nesporno prvo od teh svetlečih imen. Drugi je Jurij Dalmatin, prevajalec Svetega pisma. Sledijo jima imena protestantskih literatov, Sebastjan Krelj in Adam Bohorič, s čimer pa se slovenski imaginarij o protestantih skorajda že zaključuje. Velika večina drznih pridigarjev, ki so s plačami stanov dežele Kranjske širili reformacijo po gradovih, trgih in mestih dežele, je splošno nepoznana. Janez Tulščak, Gregor Vlahovič, Lenart Budina, Krištof Fašank, Janez Kočevar, Martin Grgič, Tomaž Jagodič, Bartolomej Knafelj, Janez Švajger, Gregor Stradiot in še mnogi drugi so bili tisti, ki so drzno kljubovali cerkvi in do zadnjih desetletij 16. stoletja spreobrnilo dobršni del prebivalstva kranjskih trgov in mest v protestantizem. Odločilni sloj tedanje družbe je predstavljalo plemstvo in njegov politični organ – deželni stanovi – kjer so sedeli tudi prelati, tj. zastopniki cerkve, in predstavniki deželnih mest.

Deželni stanovi v Ljubljani so bili tisti, ki so omogočali delovanje protestantskih pridigarjev in protestantskih šolskih mojstrov ter ga tudi denarno podpirali. Stanovi so financirali tudi literarna prizadevanja protestantov in podpirali prevod Svetega pisma v kranjski jezik. Prav na posestih tega plemstva, na gradovih po deželi in v plemiških hišah po mestih Kranjske v lasti Auerspergov, Lambergov, Scheyerjev, Paradeiserjev, Purgstallov, Tschernemblov, Semeničev in še mnogih drugih se je pridigalo v nemškem in kranjskem, slovenskem jeziku. Predikanti so živeli v zaščiti plemstva in prejeli plače deželnih stanov ter pridigali »po trgih in po ulicah ... tam najdemo med poslušalci ne le del preprostega kmetstva, temveč tudi večino meščanstva, tako da ostaja cerkev katoliškega duhovnika prazna«. Tako je iz mesta Metlika pisal duhovnik, vitez nemškega reda, Markvard plemeniti Eck. Protestantizem tako ni bil le nauk plemičev in meščanov, besedam predikantov je prisluhnil tudi *einfaeltige Bauersvolk*, enostavno kmečko ljudstvo.

Uspehi protestantskih pridigarjev so bili izjemni. V sedemdesetih letih 16. stoletja je že dobršni del meščanskih elit kranjskih mest postal protestantski. Na ključne položaje mestnih sodnikov so tedaj volili protestantske meščane, kar pomeni, da je bilo v mestih več kot 50 % volivcev, tj. moških, ki so posedovali hiše v mestih, že protestantov. Za mesto Metliko, staro središče Grofije v Marki in Metliki, je pridigar Peter Vokmanič leta 1582 pripomnil: »Sedanjí sodnikinstarešín avMetlikistanaševere.« Valvasorpajeslabostoletje pozneje za Ljubljano zapisal: »Pri tako močni širitvi reformacije je pri katoliški veri ostalo le šest meščanov ...« Protestantizem je imel na svoji strani večino deželnega plemstva in meščanstva. Priznanje politične moči protestantskega plemstva dokazuje bruška verska pomiritev leta 1578. Na sestanku notranjeavstrijskih deželnih stanov je knez Karel II. v zameno za denar in obljubo izgradnje trdnjave v južnem delu Vojne krajine plemstvu priznal versko svobodo. Vendar knez tega priznanja spretno ni dal zapisati in je podal le ustno obljubo, s katero je pogazil lastno pravico *cuius regio eius religio*. Leto pozneje je bila trdnjava, Karlovec, postavljena, denar za vzdrževanje Vojne krajine vplačan. Protestantstvo plemstvo je držalo svojo besedo. Vrh dokaza kulturne moči reformatorjev poleg njihovih siceršnjih knjižnih del predstavlja prevod Svetega pisma, izdan 1583. Dalmatinovi prevodi, vezani v belo usnje, so bili poslani protestantskim pridigarjem na vse konce dežele. A izrazito moramo poudariti, da so slovenski prevod Svetega pisma prejeli tudi najvišji deželni uradniki in plemiči iz rodbin plemenitih Thurnov, Gallov, Kislov, Scheyerjev, Eckov, Auerspergov, Lambergov, Mordaxov, Schnitzenpaumov in tako naprej. Kako lahko dvomimo, da ti pregovorno »nemški« plemiči niso razumeli jezika Kranjcev? Ravno obratno! Razumeli in brali so jezik Dalmatinove Biblije. Na trgih in na ulicah mest, v hišah in grajskih kapelah dežele Kranjske se je prvič iz ene knjige slišalo enak jezik in besede prednika našega današnjega jezika. Nastal je prvi standard slovenskega jezika.

Tema dvema političnima in kulturnima vrhovoma so sledila težka in končna leta protestantizma na Slovenskem. Rimokatoliška cerkev razvoja in uspehov protestantov ni nemo opazovala. Vseskozi je v kar največji meri ovirala delo pridigarjev in šolskih mojstrov, jim prepovedala uporabo cerkva ali kapel, opozarjala kneza in deželnega glavarja na njihovo delovanje ter vztrajno zahtevala njihov pregon iz mest dežele Kranjske. Vendar je ključno spremembo pomenil predvsem novi vladar. Leta 1597 je kneza Karla II. nasledil zelo pobožni Ferdinand II., vzgojen pri jezuitih. Valvasor slabo stoletje pozneje pravi: »Ta, novo nastopli deželni knez se je bolj kakor katerikoli knez pred tem

odločil preganjati evangeličane po Štajerski, Koroški in Kranjski, in taisto vero povsem izruvati.« Istega leta je Ferdinand II. po smrti ljubljanskega škofa Tavčarja za njegovega naslednika imenoval stolnega dekana Tomaža Hrena. Dne 12. novembra 1599 je knez izdal ukaz o končnem izgonu protestantskih pridigarjev in odpravi protestantskega bogoslužja. Vzpostavljen je bil zakonski okvir, ki mu je sledilo uničenje. Hren je v prihodnjih letih s spremstvom obiskal mesta dežele Kranjske, uničil protestantske molilnice in zahteval spreobrnitev vseh protestantskih meščanov in kmetov v katoličanstvo. Udarec v samo sredino reformatorjev predstavljajo mnogi požigi protestantskih knjig v Kranju, Kamniku, Škofji Loki in seveda najbolj znamenito, kar dvakrat, decembra 1600 in januarja 1601 v Ljubljani, ko so zgoreli kar *drey Wägen voll*, polni trije vozovi knjig. Pri tem seveda ni posebno pomembno, ali so bile knjige nemške ali slovenske. Hren je tako sežgal protestantske knjige, a nekatere, kot na primer zbirko pregovorov znamenitega Erazma Roterdamskega *Epitome adagiorum*, le ohranil v svoji osebni knjižnici. Cinično bi smeli pripomniti, da zanj niso veljala enaka pravila. Valvasor pravi, da je Hren leta 1601 »tistim, ki se priznavajo k evangeličanski veri, [...] zapovedal, da se v roku šestih tednov in treh dni ne umaknejo le iz mesta Ljubljana, temveč iz vseh knežjih dežel, pred tem pa prodajo svoje posesti, poplačajo upnike in knezu plačajo desetino«. Hrbtenica slovenskega, posebno kranjskega protestantizma je bila uničena. V prihodnjih letih se je vse več ljudi spreobrnilo v katoliško vero, tudi plemiči. Leta 1604 beremo v jezuitskem letopisu: »Krivi veri se je odpovedalo nekaj čez 30 oseb, med njimi plemeniti mož Wolfgang Paradeiser ... in njegova soproga, ki je bila nekdanj silno vnet v krivi veri in si je zato pridobila občudovanje prenekaterih, a tudi sovraštvo mnogih.« Do oktobra 1615 so bili po mestih dežele Kranjske oblikovani sezname protestantov, poklicanih na zagovor pred škofovsko sodišče. Pod grožnjo velike finančne kazni so se morali izreči za katolike. Klonili so še zadnji protestantski meščani, le nekaj pogumnih najdemo pred škofom ponovno dve leti pozneje, januarja 1617. Bili so štirje iz mesta Metlike, med njimi nekdanji mestni sodnik Andrej Jurašič. Zapisnik pravi: »Njegova žena Helena ni katoliške vere, večkrat jo je pretepel, pa ni nič pomagalo.« Mesta so postala katoliška. Ostale so še plemiške rodbine, katerih politična moč je bila veliko večja, njihov denar pa je bil knezu bolj pomemben in potreben kakor njihove duše. Obračun s plemstvom je trajal še desetletje več, a v letu 1628 je bil izdan patent o spreobrnitvi ali izgonu protestantskega plemstva dežel Notranje Avstrije. Valvasor pravi: »Zaradi do tedaj izvedenih ukrepov so morali dežele Štajersko, Koroško in Kranjsko, kakor tudi Goriško, zapustiti ne le evangeličanski duhovniki in šolniki, temveč tudi podložniki, meščani in plemiči te vere, brez izjem, in tako ni smel v njih vstopiti več nihče, z izjemo redkih gospodov in deželanov, nakar se je njihova knežja presvetlost odločila odpraviti še te zadnje ostanke in, takorekoč, v teh deželah trpeti niti najmanjše luteranske mušice. Temu primerno je taistim [ljudem] dal izbiro, ali se zaupati rimokatoliški veri ali skupaj z ženami in otroki zapustiti deželo.« Iz dežele Kranjske je posledično do 1630 odšlo okoli 110 plemiških posameznikov skupaj z družinami. Koliko je bilo podložnikov in meščanov, ki so prav tako raje odšli, ne vemo. Reformacija na Kranjskem je bila dokončno premagana.

Spoštovani! Cicero pravi, da zgodovina uči. Kaj nas nauči zgodovina reformacije na Slovenskem? Da so pod udarci najmočnejših trpeli tako plemeniti kot neplemeniti, tako predniki današnjih »Nemcev« kakor tudi »Slovencev«. Da upor zoper nepravilni red in oblast v nas vzdigne najbolj plemenite in najbolj ustvarjalne sile. Uči, da se sili in krivici upremo s pametjo,

z besedo in dejanjem, s pravičnostjo. Uči, da ni nikogar, ki bi si lastil ekskluzivno pravico razlage resničnega, pravičnega in dobrega. Posebno ne tisti, ki prezira drugače misleče, požge njegove knjige in izžene njegov rod. Zadnja poglavja reformacije nas posvarijo o naravi oblasti in o njenem odnosu do resnice in o usodi upornika. Uči, da obstajajo veliko močnejše sile, ki ne trpijo drugačnosti in so za dosego svojega cilja pripravljene uničiti vse najplemenitejše v nas. Na nas je, da sprevidimo praznost njihovih besed, da uzremo njihovo laž, da pokažemo na njihove krivice, da ne molčimo, temveč s ponosnim glasom poudarimo resnico. Spoštovani! Ob dnevu reformacije Vam želim veliko dobrega in kar največ dušnega in duhovnega miru ter veliko tiste zdrave, ustvarjalne upornosti!

Hvala!

Janez Weiss

KUD Primož Trubar Velike Lašče – Gledeja vabi na premiero nove epizode Adamsovega Štoparskega vodnika po galaksiji

O SMISLU ŽIVLJENJA, VESOLJA IN SPLOH VSEGA,

ki bo v soboto, 22. decembra 2018, ob 19. uri v dvorani Levstikovega doma

Igrajo: Matej Polzelnik, Dren Gruden, Pavla Lušin, Polona Goršič, Aiken Ahac, Jaša Nika Petrovič, Maša Samsa, Mojca Šilc
Dramatizacija in priredba: Gregor Grešak, Matej Polzelnik, Ana Porenta
Glasba in zvoki: Dan Grešak
Scenografija: Simon Lušin in Gledeja
Kostumi: Gledeja
Dramaturgija: Ana Porenta
Režija: Gregor Grešak
Tehnika: Urban Gruden, Drejc Gruden, Nik Hren

Cankar z materjo na Olimpu ...
... in spoznanjem: »Dal sem ti svoje srce in svoj razum, svoje življenje. Kaj bi ti še dal?«
Risba: Nada Petrovič - Mager

NOVOSTI NA NAŠIH POLICAH

V knjižnici Frana Levstika Velike Lašče se vedno trudimo, da bi za bralce priskrbeli novo in zanimivo gradivo.

December je tu. In z njim pride tudi konec koledarskega leta. Čas obdarovanja. Ste že kaj razmišljali, kaj bi za novo leto podarili svojim najbližjim. Še ne veste? Naj namignem. V obliki bona jim podarite knjižnico in s tem dostop do več tisoč knjig in filmov. Saj »kadar mi je dolgčas, malo berem«, pravi Jin Ba v knjigi Vrt počitka. In ko berem, ni več dolgčas.

Kar se tiče pa novosti. Tudi tokrat sem iz seznama izbrala tri knjige iz mladinskega oddelka in tri knjige za odrasle bralce.

MLADINSKI ODDELEK

SLIKANICE – POEZIJA

Milčinski, Frane (1914–1988):

Nanine pesmi

Sanje, 2018

»Prvič bo v vsemirju

slavna ta novica

stala na papirju.

In zato postavi

na prostorček pravi

v knjigi prav na sredo

to novico:

JEŽEK NI LE JEŽEK.

ZDAJ JE TUDI DEDO.«

Čudovita zbirka pesmi, ki jih je legendarni slovenski pesnik, pisatelj in humorist Frane Milčinski - Ježek napisal za svojo vnukinjo Nano, je najlepše darilo ljubečega dedka svoji vnukinji. Knjigi je priložen CD, na katerem lahko poslušamo Nanino interpretacijo dedkovih pesmi.

SLIKANICE

Gremo v Betlehem! (z zgodbami in pesmimi se pripravljamo na božič)

Družina, 2018

Malce drugačen adventni koledarček.

Kot nalašč za prebiranje v decembru.

V knjigi je namreč zbranih 25 pesmic

in zgodbic slovenskih avtorjev, ki

govorijo o adventnem času in božiču.

Naj naštejemo samo nekaj avtorjev: Roža

Gantar, Polona Škrinjar, Berta Golob,

Gregor Čušin, Nataša Konc Lorenzutti,

Karel Gržan, Bogdan Novak ...

BIOGRAFIJE ZA MLADINO

Brooks, Ben: Zgodbe za fante, ki si drznejši biti drugačni (resnične zgodbe o osupljivih fantih, ki so spremenili svet, ne da bi ubijali zmaje)

Učila International, 2018

Princ na belem konju, ubijalec zmajev,

predrzniki šaljivci ... to so vzorniki, s

katerimi se fantje najpogosteje srečujejo

v knjigah, ki jih berejo v šoli in doma.

Od vsakega fanta se pričakuje, da se bo prilagodil stereotipni predstavi o moškosti. Kaj pa, če v roko raje

primeš knjigo kakor meč? Če ti gre na jok, kadar si žalosten ali jezen? V Zgodbah za fante, ki si drznejši biti drugačni, najdemo drugo plat medalje, ki je več kot dobrodošla. Knjiga prinaša sto osupljivih zgodb slavnih in manj slavnih moških iz preteklosti in sedanjosti. Prav vsak od njih je inovator, ki je na svoj način prekršil pravila in v življenju dosegel neverjeten uspeh. Med njimi so Salvador Dalí, Alan Turing, Arthur Rimbaud, Ludwig van Beethoven, Aj Vejvej, John Lennon, Barack Obama – različni junaki z različnih družbenih področij in z vsega sveta.

ODRASLI ODDELEK

POEZIJA

Pavček, Tone (1928–2011):

Ena sama beseda (zbrane pesmi)

Cankarjeva založba, 2018

Tone Pavček je eden najbolj priljubljenih slovenskih pesnikov med bralci vseh generacij. Nekatere njegove pesmi so že ponarodele, njegove knjige pa se prodajajo v nakladah, ki so za poezijo fenomen tudi na svetovni ravni. Delo s preprostim naslovom Ena sama beseda na enem mestu prinaša vse njegove pesmi za odrasle v lično izdelani knjigi, vse od prve pesniške zbirke Pesmi štirih, ki jo je leta 1953 napisal skupaj z Janezom Menartom, Cirilom Zlobcem in Kajetanom Kovičem. Če so se takrat skupaj uveljavili kot predstavniki novoromantično usmerjenega intimističnega pesništva, pri čemer je bila Pavčkova lirika vitalistična, pesnik pa v razmerju do narave idiličen in harmoničen, je svoj vrh dosegel z refleksivno poezijo, ki obravnava tematiko smrti in življenja z vidika posameznika in skupnosti.

BIOGRAFIJE

Bogle, James; Bogle, Joanna:

Srce za Evropo (Karel in Cita, vladarja in svetnika za današnji čas)

Družina, 2018

Ob 100. obletnici konca 1. svetovne

vojne je založba Družina izdala obširen

življenjepis cesarskega para. Pripravila

sta ga britanska publicista zakonca

Bogle. Avtorja sta skrbno raziskala

zgodovinske dokumente. O družini

zadnjega avstrijskega cesarja pišeta v

okviru pretresljive drame po letu 1914, dokazujeta pa tudi,

kako so nacionalisti s svojimi spletkami uničili veliko cesarstvo

in tako pripravili prostor uničujočim totalitarizmom. Poseben

poudarek namenjata zakonskemu odnosu in družinskemu

življenju cesarskega para, zaradi česar se knjiga bere kot napet ljubzensko-pustolovski roman.

ALTERNATIVNA MEDICINA

Clement, Anna Maria; Clement, Brian R.: Obleka krade zdravje (kako oblačila ogrožajo naše zdravje in kako se zaščitimo)

Ara, 2018

Umetna tekstilna vlakna, kot so najlon,

spandeks (elastin, likra) in teflon, so

nadomestila bombaž, volno in svilo šele

v zadnjih šestdesetih letih. V tem času je

porasla neplodnost, vse več je bolezni

dihal, več je kontaktnega dermatitisa in raka.

Knjiga Obleka krade zdravje razkriva mnogo načinov, kako lahko

sintetična oblačila, kemične snovi, ki jih dodajajo oblačilom,

in tesna oblačila ogrožajo naše zdravje. Povečanje nekaterih

bolezni je sorazmerno povečani uporabi sintetičnih vlaken.

Knjiga nas seznanja z medicinskimi raziskavami, kako nošenje

sintetičnih oblačil škoduje zdravju. In svetuje, kaj naj počnemo,

da zdravje obvarujemo.

Viri: www.emka.si, www.bukla.si, felix.si, www.cangura.com.

Obveščamo vas, da bo knjižnica
24., 25., 26. in 31. decembra 2018
ter 1. in 2. januarja 2019 zaprta.

mestna knjižnica ljubljana | www.mklj.si

Knjižnica Frana Levstika

01 308 57 50

Ponedeljek	12.30 -19.00
Torek	zaprto
Sreda	10.00 -15.00
Četrtek	12.30 -19.00
Petek	12.30 -19.00

www.mklj.si

SPOMIN NA ZIMSKE VEČERE

Zunaj debela snežna odeja pokriva zemljo, drevesa, hiše. Za krušno pečjo sedi babica, na peči se včasih suši perilo, včasih špine. V času rane mladosti je bila velika skromnost. Denarja skoraj ni bilo, če pa je že bil, so bile vsote majhne.

Otroci smo delali špine. Brat je klal smrekove špevte z mamimo pomočjo. Oče, sestra in sam smo obrezovali kvadratne špine.

Mati nam je ugodila, prejeli smo denar za narejene butarice. Pri

osmih letih sem imel že žepnino, bil sem neverjetno ponosen.

Bili so neponovljivi večeri.

V času zimskih počitnic smo tekmovali, kdo bo naredil največji

kup špin. Obrzin je bilo skoraj do višine mize. Zelo hitri sta bili

soseдова Branka in Golobova Marta. A nikoli me nista ugnali.

Bil sem prvak.

Neki zimski dan sem našpičil 148 butaric. Butarica je štela 17 parov in eno špino. Obrezal sem 5.180 špin.

Lepe zimske spomine imam na čas odraščanja. Vpisal sem se

v poklicno kovinarsko šolo, smer finomehanika – ortopedski

tehniki. Rad sem hodil v šolo in na prakso.

Zimo sem imel rad zaradi smučanja. Oboževal sem smuk. V

šestem razredu sem si na Podstrmecu prismočal srebro. Rad

sem hodil v laško šolo. Tudi pozimi, peš čez Dobovc.

Še vedno so zame najlepši zimski večeri takrat, kadar je zima

zares zima. Takrat, ko se zemlja pod snežno odejo spočije in

spomladi iz nje novo življenje vzklije.

IZ VELIKOLAŠKEGA OKRAJA 14

O STOLČKIH IN MIZICAH

Lucijino (13. december) danes poznamo predvsem po tem, da takrat posejemo božično žito in do božiča bilke že ozelenijo. Kot pričajo naslednji zapisi, pa je bil to tudi dan, ko so pričeli z izdelovanjem posebnega stolčka, ki jim je pomagal odkrivati »cupernice«. Mizico pa so ljudje uporabljali tudi pri napovedovanju prihodnosti (o tem so mladi iz Velikih Lašč v letošnjem letu po pripovedi Vere Gorjup posneli tudi kratek film).

Enajst dni pred sv. večerom moraš delati stolček iz enajst lesov. Vsak les mora biti „ona“. Hrast ni dober, pač pa leska, topola, hoja, smreka, breza, jerebika, mrkuca itd. Vsak del stolčka moraš delati en dan: štiri zagojzde, štiri noge, dilca = 9, spodaj dve poličici, ki noge drže = 11. S tem stolčkom pojdi v cerkev in stopi pri polnočnici pri cerkvenih vratih na stolček med povzdigovanjem in takrat boš videl vse „cupernice“. Vsaka ženska, ki takrat nazaj pogleda, je cupernica. Potem moraš hitro vzeti stolček pod pazduho in hiteti domov pa v peč vreči, sicer te cupernice uduše. V Šentjurju je eden to poskusil in bežal čez vodo, da ga niso cupernice. Povedala Anton Gruden s Sloke Gore in Jožef Selan iz Starega Apna. (*Škulj, E. Jerebova kronika župnije Škocijan pri Turjaku, str. 194*)

Primer čarodejnega dejanja v zvezi z Lucijinim je odkrivanje coprnice s pomočjo posebnega stolca oz. stolčka. To ni slovenska posebnost, sledimo mu namreč od Češkega in Moravskega preko Ogrskega na Slovensko in na sosednje Hrvaško, bil je znan tudi v zahodni Evropi ... V Strugah se obraniš čarovnic tako, da vržeš poprej v kropilnik nekaj drobtin posvečenega božičnega kruha, „župnika“: čaravnice tedaj ne morejo iz cerkve. V Robu pri Velikih Laščah pa si je tisti, ki je nesel stolček v cerkev, pred polnočnico zakuril v hiši blizu cerkve in je nato brž po povzdigovanju vrgel stolček v ta ogenj. (*Kuret, N., II 254*)

Duhovnik Anton Intihar iz Javorja je brez službe. Par mesecev je kaplanoval na Koroškem po novi maši. Začetkom vojske je bil aretiran. Med vojsko je pisal na Dunaju pri Rdečem križu. Po vojski v novembru je došel v Javorje. Prinesel (je) s seboj celebret od koroškega škofa. Tu (je) maševal dvakrat v štirih mesecih, na Turjaku trikrat. Ob nedeljah je doma ležal, še k maši ni šel. Bil je v pohujšanje. Prisiljen od matere je postal duhovnik. Zdaj je nekje na Ogrskem. Ko je bival doma, je ljudi učil, pa ne krščanskega nauka, ampak spiritizma. Začel je v Javorju doma in pri Kuharju.

Spiritizem uganjajo po robarski fari, na Rašici, v Kompoljah, etc. Najbolj se goji ta lumparija na Javorjah pri Kuharju. Turjaškemu županu Zgoncu sem danes delal vse dopoldne prošnje. Bil je pri meni 10. julija in mi je pravil: »Mizico imajo (stolček), majhen plohek na tri noge. Potem zvečer ali ob 11. uri ponoči več oseb polože roke na mizico. Eden vpraša: Dobri duhovi, ali ste tu? In mizica udari. Potem vpraša. Koliko vas je tu? In res mizica udari in pove, koliko jih je. Duhovi, ali ste kaj močni, da bi mizico vrgli v vrata? In res, mizico je zaneslo od okna pa v vrata. Dobri duhovi, povejte, ali ta N. N. vojak še živi.

Udarite enkrat, če ne pa dvakrat. Pri nas je ukradeno. Kdo je kradel? Ali je tat v N. vasi, udari dvakrat. Jaz nekaj časa nisem verjel, pa sem šel zraven en večer in sem zraven mizice stal in se prepričal, da mizica res tolče in videl sem, kako jo je zaneslo.« Tako mi je danes pravil župan Zgonc. To se je godilo v Srnjaku.

Na Javorju vpraša mizico deklet, ki je uhanje izgubila. Vprašuje gospodinjo, kateri je mojškra preveč cverna porabila in mizica pove, in mizica pove, da ima mojškra cverna še za eno obleko. Mizico vprašujejo neke ponočnjaki, če so dekleta iz te vasi ... še nedolžna. Mizica (je) povedala, da je na Osolniku pod N. N. hišo šac (zaklad op.p.). Deklica S. v Javorju je 14 let stara: Duhovi, povejte, kdaj se bo možila. Mizica je šestkrat udarila. Za vsako stvar se gredo posvetovat z mizico. Mizico so vprašali, kam naj gredo k spovedi ali k škocjanskemu – ne, ali na Kurešček – ja. Mizica povedala, da je škocjanski poslal 90 duhov v Javorje. Mlada kuharica pravi: To je moj Bog, pa pokazala mizico.

Pri T. V Javorju so imeli mizico ... Mizica dela velike prepire. Ljudje so vero izgubili, pa jim je spiritizem namesto vere. V nedeljo bom imel žegnanje na Osolniku, bom o tem pridigal. Na Robu je že bila taka pridiga. Nisem mislil, da bo treba kdaj v našem Škocjanu govoriti o spiritizmu. Osolniški mežnar Lenič pravi: V Javorju pr' Mohorju so morali iz hiše bežati, tako je mizica skakala. (Mizica nima nobenega železnega žeblja, vse mora biti z lesom zbito.)

Kuharica v Javorju se je pogovarjala z mizico, njen mož je ležal na postelji. Mizica je skočila na posteljo in po možu skakala. Kuharica je škropila z žegnano vodo, pa ni dosti izdalo. Kuharica ima zaupanje v mizico. Vprašala je mizico, koliko bo svinja imela pujskov. Udarilo je šestkrat in res je imela toliko pujskov.

Franc Klavs z Osolnika je dal vprašati mizico, koliko je star; naj mizica za vsakih deset let enkrat udari; in zahtevalo se je tudi s katero nogo; in udarila je petkrat. Klaus je res bil 50 let star. Dal je vprašati, koliko ima denarja. Naj mizica udari tolikokrat, kolikor ima kron v žepu. Mizica ni nič udarila, ker je bil Klavs suh.

(*Škulj, E. Jerebova kronika župnije Škocijan pri Turjaku, str. 444–445*)

Pripravlja Metka Starič

VELIKE LAŠČE SO 25. SEPTEMBRA 1813 DOŽIVELE VOJAŠKI SPOPAD MED AVSTRIJCI IN FRANCOZI

Ljudsko izročilo pravi, da so v bližini kapelice, ki stoji ob poti iz Vel. Slevice na Ulako pred vhodom v gozd (za Prugo) pokopani francoski vojaki. Drugo izročilo govori še o eni takšni lokaciji (pokopani francoski vojaki), in sicer ob stari tovorniški poti, ki je vodila iz Dolenjske preko Vel. Lašč, Vel. Slevice na Lužarje in dalje proti Trstu in Italiji.

Ta stara tovorniška pot ob vznožju vzpetine Vel. Slevica (cerkev) križa s potjo, ki teče od vlake proti Mali Slevici. Tovorniška pot teče od tega križišča sprva proti zahodu, nato pa se obrne na levo proti jugozahodu in nekaj časa teče po slemenu manjšega hriba. Na tej slemenski poti mi je oče pokazal po bregu navzdol na desno gledano iz Vel. Slevice in rekel: »Tu so pokopani Napoleonovi soldatje.« (Ljudsko izročilo, ni zgodovinske dokaz, je le indic.) V našem primeru se opira na bitko, ki je zgodovinsko izpričana. Naša dežela (Kranjska) je bila v sestavi Ilirskih provinc pod Francozi od 14. oktobra 1809 do oktobra 1813, kar je v zgodovini kratka doba, ampak v teh štirih letih se je pri nas zgodilo in spremenilo več kot v desetletjih pred tem in desetletjih za tem.

General Kutuzov in general Zima sta jeseni 1812 na ruskih poljanah potolkla Napoleonovo Veliko armado, ki je štela 610 000 mož (za takrat ogromna številka), od katerih se je vrnilo le 58 000 mož.

V začetku poletja 1813 je avstrijski cesar Franc napovedal vojno svojemu zetu Napoleonu in njegove čete so začele s severa in juga pritiskati na naše kraje, ki so bili v sestavi Ilirskih provinc. Ilirske province je za Francoze branil italijanski podkralj Evgen (Napoleonov pastorek), ki se je bolj umikal kot pa branil.

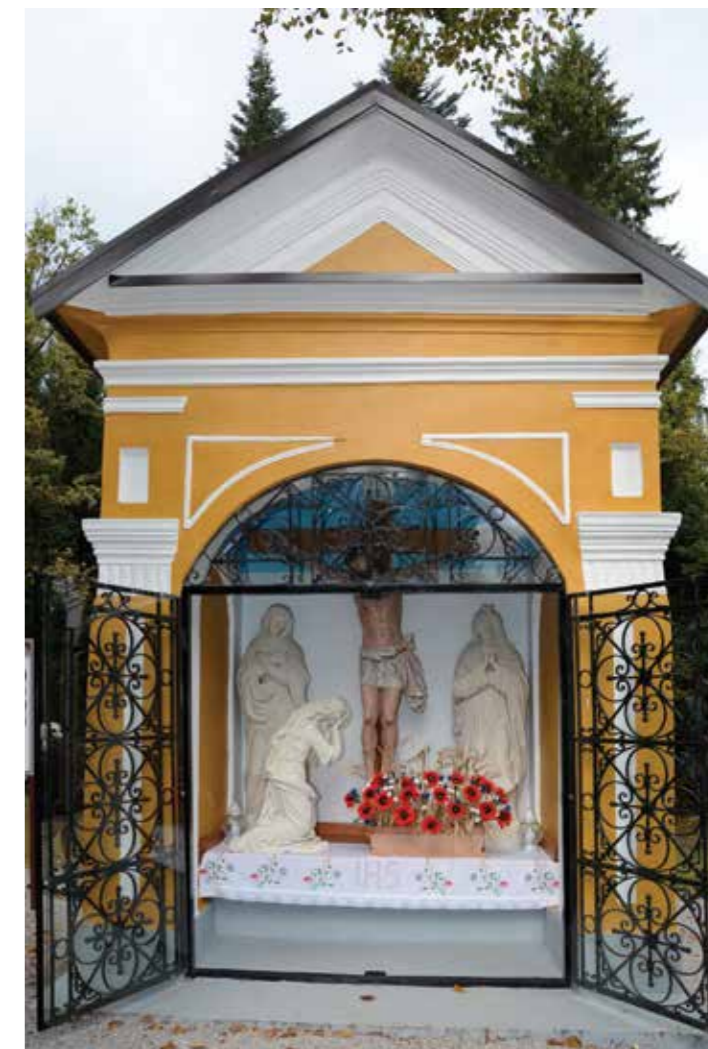
V tem umikanju se je 25. septembra 1813 znašlo v Velikih Laščah (v prostoru od Svetega Roka do Velikih Lašč) več kot sto francoskih vojakov, ki jim je poveljeval general Peyremont. Avstrijski so Francoze napadli s tremi kolonami. Grof Esterhazy je s svojimi huzarji prodiral s severa, ena kolona je napadla po dolini Rašice, največji uspeh pa je dosegla kolona dveh stotnij (stotnika Benko in Sterjkovič), ki je prišla skrivaj po gozdnih poteh od dobrepoljske doline do prostora med Sv. Rokom in Laščami, kjer je taborila francoska vojska. Presenečeni Francozi so izgubili bitko, še preden se je začela, in so se razbežali na vse proste smeri (največ verjetno na staro tovorniško pot na zahod). Na bojišču je obležalo 6 mrtvih francoskih vojakov in trije konji ter več težkih ranjencev, več kot 300 vojakov so Avstrijci zajeli. Posadka pri Svetem Roku se je nekaj časa še upirala, nato pa je tudi ta pobegnila na tovorniško pot na zahod.

Z bežečimi vojaki (vojaški strateg bi govorili o pospešenem odmikanju od sovražnika) so se umikali tudi ranjenci, ki so lahko hodili. Za obvezovanje ran ni bilo časa, pa tudi sicer so takrat za ranjence slabo skrbeli. Praviloma je takrat po bitki umrlo več vojakov kot med bitko.

Vojaška znanost trdi, da vojaki napadajo v gostih trumah, bežijo pa vsak zase ali v manjših skupinah. Tako je bilo tudi tokrat. Poleg glavne trume, ki je že v Laščah krnila na staro tovorniško pot, so obstajale manjše trume, ki so se na pot na zahod podale mimo Ulake ali morda celo skozi gozd.

Ranjenim je ob vzponu in hitri hoji pospešeno odtekala kri, in ko so se na mestih, primernih za počitek, usedli ali celo ulegli, niso več vstali. Viri ne poročajo o bojih okrog Vel. Slevice, zato so mrtvi francoski vojaki tu le ranjenci, ki jim je pošla življenjska sila.

Z gotovostjo govorimo lahko le o francoskih vojaki, ne pa o Francozih, saj je imel podkralj Evgen v svoji armadi tudi italijanske čete.

Kapelica na Veliki Slevici, kjer naj bi bili pokopani francoski vojaki
foto: Peter Centa

Po mojem mnenju sta verjetni obe lokaciji iz ustnega izročila, kjer so mrtvi francoski vojaki našli zadnji počitek. Ko so domačini mrtve vojake našli, so jih zagrebli na najbližji možni lokaciji. Slab mesec po spopadu pri Velikih Laščah je prišlo do silnega spopada z Napoleonom v bitki narodov pri Lipskem (Leipzig) – 16., 18. in 19. oktobra 1813. To bitko je Napoleon izgubil. Po bitki se je moral vrniti v Francijo. Njegova vladavina se je bližala koncu.

Tudi pri nas po kratki francoski dobi ni bilo nič več tako, kot je bilo dotlej.

Janez Škulj

POSTAVITEV SPOMINSKEGA OBELEŽJA VELIKOLAŠKIM ŽUPLJANOM, PADLIM V 1. SVETOVNI VOJNI

Dne 11. novembra, natanko ob 11. uri, je zadonel veliki zvon iz velikolaškega cerkvenega zvonika in naznanil 100. obletnico konca 1. svetovne vojne. Ob tej priložnosti so na pokopališču v Velikih Laščah odkrili spominsko ploščo padlim iz velikolaške župnije.

Celoten projekt od ideje pa do končne izvedbe je s sodelovanjem občine, sedanjega g. župnika in njegovih predhodnikov, ki so mu dovolili vpogled v župnijski arhiv, z veliko spretnosti in znanja, predvsem pa z ljubeznijo do zgodovine in naše domovine izpeljal Manfred Deterding. Sam skromno pravi, da je želja po postavitvi obeležja v njem tlela že mnogo let, intenzivno pa je na projektu delal zadnjih šest mesecev. Z natančnim raziskovanjem arhivov, župnijskega in nadškofijskega, z osebnimi obiski ljudi, ki so mu, kjer je bila dilema, z gotovostjo potrdili obstoj oseb, mu je uspelo zbrati 102 imeni padlih, ki prihajajo iz 40 vasi velikolaške župnije.

Župan Anton Zakrajšek nas je v nagovoru spodbudil k hvaležnosti in prizadevanju za mir. Nato pa sta z Manfredom Deterdingom odkrila spominsko ploščo, ki jo je blagoslovil g. župnik Andrej Ojstrež.

Celotno slovesnost so s pesmijo še polepšali pevci cerkvenega pevskega zbora pod vodstvom Ladke Deterding. Dogodku pa je bilo naklonjeno tudi vreme, saj je bila Martinova nedelja obsijana s soncem.

Ob koncu prireditve se je gospod Deterding zahvalil ženi Ladki, ki mu je bila pri delu ves čas v veliko oporo; županu, ki je poskrbel, da je občina zagotovila sredstva za postavitve obeležja; Kamnoseštvo Padovac, ki je po zelo ugodni ceni izdelalo spominsko obeležje, Marku Zakrajšku iz Pogrebnega zavoda Zakrajšek za pomoč in sodelovanje; društvu Zarja spominov, ki je soglašalo s postavitvijo obeležja ob zelenici; sodelujočim na prireditvi – Cerkevemu pevskeemu zboru in recitatorki Ajdi ter vsem, ki so pripravili pogostitev, na katero so bili ob sklepu slovesnosti vsi prisotni lepo vabljeni.

Ajda Kokelj, foto: Peter Centa

GOVOR MANFREDA DETERDINGA OB POSTAVITVI SPOMINSKEGA OBELEŽJA PADLIM VOJAKOM V PRVI SVETOVNI VOJNI

Spoštovani obiskovalci današnje svečanosti, cenjena gospoda župan Anton Zakrajšek in župnik Andrej Ojstrež, vsem prisrčen pozdrav.

Natanko pred dvema minutama je minilo 100 let, odkar se je končala prva svetovna vojna. To je ravnokar naznanil tudi laški »ta veliki zvon«.

Hrepeneče pričakujoč mir in konec svetovne morije so zmagovalni in poraženi generali vojskujočih se držav podpisali na god sv. Martina, dne 11. novembra leta 1918. Konec vseh bojev so podpisali že ob 5. uri zjutraj, na poveljniškem vagonu v gozdu blizu francoskega kraja Compiègne (izg. Kompjen). Premirje je začelo veljati ob 11. uri.

Zakaj je sploh prišlo do prve svetovne vojne oziroma velike vojne ali vojne topov, kot jo imenujejo vojaški strategji?

Gospodarsko, politično, predvsem pa strateško stanje tedanje Evrope je bilo takšno, da sta velesili Nemčija in Avstro-Ogrska težili k ponovni kolonialni razdelitvi. Prisotna je bila maščevalnost za prejšnje vojaške poraze, nemška želja po vsesplošni gospodarski osamitvi Francije in Združenega kraljestva, težnja po prevladi na morju. Države velesile so torej začele že proti koncu 19. stoletja sklepati zaveznitva in se pripravljati na spopad.

Evropske države so izoblikovale dva tabora.

Prvi tabor je bila Srčna zveza ali Antanta, ki je združevala Francijo, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Rusijo.

Drugi tabor je predstavljal Sveto zvezo ali Alianso, v kateri sta bili centralni evropski državi Nemško cesarstvo in avstro-ogrsko monarhija; njima se je priključila še nepredvidljiva kraljevina Italija, ki je pozneje zvezi obrnila hrbet.

Ti dve močni zaveznitvi sta Evropi postavili mrtvaški oder za največjo morijo sodobne zgodovine.

V začetku 20. stoletja sta evropski prostor napolnili velika vojaška napetost in negotovost. Potreben je bil samo še sprožilni mehanizem, da sprosti napetost. Ta se je našel v sarajevskem atentatu na avstro-ogrškega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo ženo Sofijo. Evropa je v trenutku postala obsežno bojišče, razdeljeno na dve veliki fronti.

Nemški elitni vojaški stroj, okrepljen z novimi tehnološkimi in vojaškimi pridobitvami tedanjega časa, je vojeval boj na dveh frontah evropskih razsežnosti.

Na vzhodu je nasproti nemški vojski stala ruska vojska – največja na svetu, vendar z ogromno slabostmi.

Na zahodu so sile antante ustvarile mogočno in tehnično zahtevno zahodno fronto.

Na jugu Evrope je avstro-ogrsko monarhija vodila boje na južnem delu vzhodne fronte, v Galiciji, Bukovini in Transilvaniji in obenem tudi na južnem delu zahodne fronte, imenovane soška fronta, od Krna do Trsta.

V prvi svetovni vojni so prvič uporabili tehnološko nova smrtonosna orožja: cepeline, letala, bojne ladje, podmornice, kemične pline, tanke in mitraljeze.

Vojaki so se bojevali v neprebojnih čeladah, njihova kasarna pa so bili strelski jarki.

V prvi svetovni vojni je sodelovalo tri četrtine človeštva, boji so potekali v zraku, na morju in na kopnem, v Evropi, Aziji in Afriki, za seboj so pustili okoli 10 mil. mrtvih vojakov, 7 mil. civilnih žrtev in okoli 20 mil. ranjenecv in pogrešanih vojakov

in civilistov.

Vojna je spremenila pokrajino in ljudi, končala pa se je na začetku.

Naša domovina Kranjska je bila v tistem nesrečnem času sestavni del avstro-ogrške monarhije, zato je cesarsko-kraljeva vojaška oblast, s cesarjem Francem Jožefom na čelu, vpoklicala v svoje regimente tudi naše fante in može. Morali so zapustiti dom, dekleta, žene, otroke in druge najdražje.

Slovenske dežele so cesarju prispevale 160.000 vojakov, od tega se jih 35.000 nikoli ni vrnilo domov. Samo na soškem bojišču je padlo okoli 3000 slovenskih vojakov.

Prav našim padlim vojakom v prvi svetovni vojni je namenjena današnja svečanost. Prek 100 vojakov iz 40 vasi velikolaške župnije se ni vrnilo domov. Laška dežela se je odela v črnino. Negotova usoda mož, ki se niso vrnili, se je zavlekla daleč v svobodo. Po 100 letih je mnogo spominov poniknilo v brezno zgodovine, vendar imena vojakov niso šla v pozabo. Zbrana so in vklesana v slovenski kamen, ki bo nemo pričal o njihovem žrtvovanju za domovino.

Sedaj pa prosim gospoda župana, da odstre slovensko zastavo, ki zastira imena pokojnikov.

Imena pokojnikov so vidna, zato prosim gospoda župnika za blagoslov spominskega obeležja.

Najbolj spolzko področje vsake slovesnosti so zahvale, vendar mnogo povedo:

V zahvalah so skriti potrebni in zadostni pogoji, da je nastalo na velikolaškem pokopališču to zgodovinsko obeležje, ki končno – po 100 letih – izraža naš dolg do padlih vojakov.

Zahvaljujem se:

– ženi Ladki; njena pomoč pri mojem delu je neizmerljiva. Čedalje bolj spoznavam, da bi brez njene spodbude in pomoči – od kreatorke, stilistke do korektorice besedila – zelo težko uresničeval nastajanje tega spominskega obeležja. Ladka, hvala in Bog ti poplačaj;

– župniku Andreju Ojstrežu, ki mi je omogočil vpogled v župnijske knjige, kjer sem našel podatke, zahvala tudi za vse spodbudne pogovore;

– županu Antonu Zakrajšku za taktno pozornost in odobravanje ob predstavljeni ideji o postavitvi obeležja in za zagotovilo o financiranju s strani občine;

– kamnoseštvo Padovac, ki je po res ugodni ceni izdelalo spominsko obeležje;

– Marku Zakrajšku za pomoč in sodelovanje;

– Društvu Zarja spominov, ki je soglašalo s postavitvijo obeležja ob zelenici;

– sodelujočim na prireditvi – cerkvenemu pevskeemu zboru in recitatorki Ajdi;

– obema reporterjema Niku in Petru, ki bosta poskrbela, da današnja slovesnost ne bo tako hitro pozabljena;

ter vsem ženam, ki so pripravile pogostitev, na katero ste po zaključni pesmi lepo povabljeni.

Manfred Deterding

ENOTNA BAZA PODATKOV O VOJAKIH, PADLIH V PRVI SVETOVNI VOJNI

Ob 100. obletnici konca 1. svetovne vojne smo dobili tudi enotno bazo podatkov o vojaki, padlih v prvi svetovni vojni. V projektu so sodelovali: Arhiv RS, Dolenjski muzej Novo mesto, Gorenjski muzej Kranj, Inštitut za novejšo zgodovino, Mestni muzej Idrija, Muzej novejša zgodovine Slovenije, Muzej Velenje, Muzejsko društvo Vrhnika, Nadškofijski arhiv Ljubljana, dr. Renato Podberšič, Posavski muzej Brežice, Tolminski muzej Tolmin, Fundacija poti miru v Posočju Kobarid, Vojaški muzej Slovenske vojske, Zgodovinski arhiv Ljubljana, ZRC SAZU – Zgodovinski arhiv Milka Kosa.

Pri popisovanju žrtev so se raziskovalci naslonili na avstro-ogrske liste izgub t. i. verlustliste. Arhiv RS ima sezname zgolj za čas pred 1. sv. vojno. Zelo kompleksen vir so tudi sezname

pokopanih na pokopališčih, matični listi pa so prav tako izredno pomembni viri podatkov o padlih vojaki. Seznam so dopolnjevali tudi s prostovoljskimi vojaškimi formacijami vseh vrst, ne le zgolj redno vojsko. Šteli so tudi vojake, ki so pozneje, torej po 11. 11. 1918, umrli zaradi posledic vojne, v vojnem ujetništvu ali so bili pogrešani.

Število imen v bazi se nenehno posodablja in viša. Digitalni seznam slovenskih vojakov zdaj šteje že več kot 26.000 imen, vse žrtve velike vojne pa so ocenjene na od 36 do 40 tisoč žrtev, med katerimi so bili tudi vojaki z območja Velikih Lašč. Baza je dostopna na povezavi: <http://www.sistory.si/zrtve>.

Morda najdete tudi kakšnega svojega prednika.

Barbara Pečnik

ODMEVI PRVE SVETOVNE VOJNE IZ NAŠIH KRAJEV

V teh jesenskih dneh je veliko slišati o 100. obletnici konca prve svetovne vojne, soški fronti. Nedavno sem tudi jaz obiskala tiste kraje, kjer so se dogajale te bitke. Ne vem, zakaj, vendar me ti kraji niso navdušili zaradi svoje lepote. Ves čas sem imela cmok v grlu. Mogoče je bila kriva tudi megla in nizka oblačnost, ki sta skrivali mogočne skalne vršace, da je bilo čutiti, kot da bodo vsak hip zgrmeli v dolino. Na koncu doline pa je sonce le uspelo posušiti meglo in okoliški hribovi so se pokazali v vsej svoji mogočnosti. Prijazni domačin iz Koritnice mi je pokazal okoliške hribe, tod so se odvijale bitke soške fronte. Tu se je bojeval tudi moj stari oče Jožef Mencin. Koliko gorja so videli ti kraji, koliko trpljenje, lakote, nečloveških razmer so doživljali vojaki in tamkajšnje civilno prebivalstvo.

Ko sem prišla domov, sem se spomnila, da imam na knjižni polici tudi knjigo Odmevi prve svetovne vojne v župniji Škocjan pri Turjaku, ki jo je leta 2006 izdal dr. Edo Škulj. V njej je prepisal in redigiral zapiske Janeza Jereba, župnika v župniji Škocjan pri Turjaku. Ta je kronološko zapisoval župnijsko življenje v fari; tako izvemo, kako je 1. svetovna vojna posegla v življenje njegovih faranov. Popisoval je tudi vse, ki so odšli v vojno, mu od tam pošiljali pisma o tem, kateri fantje so za vedno ostali na bojiščih. Pa tudi o tem, kako je vojna vplivala na življenje v domači fari in širše.

V njej najdem tudi zapiske o svojem starem očetu. Ponovno jo vzamem v roke in sedaj jo občutim čisto drugače kot takrat pred 10 leti, ko sem jo dobila.

Navajam nekaj zapisov iz omenjene knjige.

»27. julija 1914 zjutraj ob pol petih je bila sveta maša, pred katero je pristopilo k sv. obhajilu 20 mož in fantov, ki danes odhajajo na vojsko. Po maši sem jih pokropil z blagoslovljeno vodo in jim dal sv. blagoslov. Bilo je deževno vreme. Odšel sem v Ljubljano na duhovne vaje. Po ulicah se razlegajo vesele fantovske pesmi. Fantom nihče ne brani ukati in peti. V torek zvečer je bila vsa Ljubljana v zastavah. Vojaški spreved se je pomikal po sijajno razsvetljenih ulicah. Okoli 40.000 ljudi zbranih, petje cesarskih pesmi, živijo klici. Pred deželnim predsedstvom je govoril poslanec Pogačnik. Zahvalil se mu je baron Švarc. Armada se je poklonila junaku Radeckemu. Pred deželnim dvorcem je govoril dr. Natlačen: »Dokazali bomo vnovič: Hrib se omaje in hrast, zvestoba Slovencev ne gane.« V imenu vojvodine Kranjske je govoril dr. Lampe. Ljudje so od navdušenja jokali. Bil je nepopisen

trenutek. Pred magistratom je govoril župan Tavčar. Po cesarski pesmi so častniki križali sablje ...«

Kako veličasten uvod v trpljenje, ki jih je čakal. Vsi so mislili, kako hitro bodo premagali sovražnika in se vrnili na svoja polja in med svoje drage. Nekateri še samski, drugi poročeni, očetje številnih otrok. Doma so ostali stari možje in matere ter žene, ki so nestrpnost čakali na novice z vojske.

Prihajajo novice o ranjenih, prva žrtev krvoločne vojske iz fare pa je 28. novembra 1914. Še naprej potekajo nabori in možje odhajajo na bojišča v Galicijo, Rusijo, v Bosno, Karpate ... V pismih opisujejo veliko lakoto, mraz, stiske, ječanje ranjenih.

December 1914. Moj stari oče piše župniku, da je 7. decembra 1914 umrl njegov sovojak iz naše fare. Zmrznil je. Nadaljuje: »Ljubi Bog me je do zdaj varoval vseh nezdod. Bližajo se božični prazniki, za nas vojake ne bodo veseli. Mi jih bomo obhajali v resnici, kakor sta jih Marija in Jožef v sveti noči v mrzli štalici. Mi vojaki jih bomo obhajali pod milim nebom.« 13. decembra je bil ranjen v roko in se je župniku oglašil iz bolnišnice Kassau na Ogrskem.

Čas počasi teče, ljudje v pričakovanju novic s fronte se zatekajo k molitvi in poslušajo bobnenje topov od goriških planin. Draginja je velika.

Julija 1915 moj stari oče, četovodja, pošlje župniku svojo pesem.

»Dani se dan krasan,
se čuje pok glasan.
Topi se sprožijo, strelji beže,
že sovražniki mrtvi leže.

.....

Italijan hoče dežele naše si lastit,
domove naše uničit,
on hotel nas podjarmiti,
italijanščino razširjati.

Le pridi ti med nas,
granate te pozdravljajo na glas.
Zastonj si moraš misliti,
da bodeš mogel po nas udrihati.«

»Na vrhu gorskih planin imamo iz lepega kamena naše taborišče zgrajeno. Tudi jaz imam izborna hišico. Tej hišici je ime Vila Korajža, ker korajže nam ne zmanjka. Pa tudi Boga in Marijo ne pozabimo. V varstvu Marijinem smo. Lahki se priplazijo kot mačke večkrat pred nas.«

Septembra 1915 piše stari oče od italijanske meje: »Dragi gospod župnik! Naznanjam, da smo imeli 6. avgusta 1915 poljsko sveto mašo. Kako veseli smo bili, ko smo zopet slišali slovensko pridigo. Po sv. maši smo opravili očitno sveto spoved. Kako krasen je bil ta dan za nas! Bog daj več takih dni. Po sveti maši smo se vsi okrepčani podali v bojno črto. Navzoč je bil general Borojevič, ki je veliko vojakov odlikoval. Za hrabrost pred sovražnikom sem predlagan za odlikovanje. Med najhujšim topovskim bojem smo podili Polentarja. Granate in sovražni šrapneli so okrog in nad nami pokali. Jaz sem dobil kroglo v svoj nahrbtnik, ki se je ustavila v mašni knjižici. Ona je moja rešiteljica, da me ne krije še plitva zemljica.«

15. nov. 1915 piše stari oče iz Kriegspitala, da je dobil srebrno svetinjo kot odlikovanje za hrabrost pred Polentarji. »V najhujšem artilerijskem in pehotnem ognju sem s svojo četo prodril sovražne pozicije, da se je moral sovražnik nazaj pomakniti v svoje kritje in je precej ujetnikov pustil in materiala. Tudi mojih sobojevnikov je precej odlikovanih. Zdaj sta že dva naša fanta od orlovske godbe odlikovana.«

Kronist:

Iz Škocjanske fare je sedaj že 100 mož in mladeničev pri vojaki. Pet jih je že umrlo na bojnem polju.

Farani nosijo v farovž zlatnino in srebrnino za državo. Pri mašah se pri ofru zbira za Poljsko deželo in božičnico vojakom. Komisije pobirajo posode iz medi in bakra, pobirajo mrvo in slamo za vojsko, pobirajo krompir, pšenico, mast, govejo živino, oblačila ... Za vse svete 1. nov. 1916, je prišla prepoved od vlade glede svečave. Kdor bi si predrznil na grobu prižgati lučko, bi ga zadela kazen 200K. Orožnik je stal na pokopališču in stražil.

10. novembra 1916 stari oče piše: »Mislil sem, da več ne pridem iz bobnečega vulkana, pa Bog vsemogočni me je varoval in Mati Božja. Bil sem 14 dni nenehno v postojanki, ko so najtežji kalibri padali na naše postojanke. Lahki so mislili, da ni več Avstrijcev, grdo so se nahrulili proti nam, pa strojnice so zaropotale, puške so se sprožile, Lahki so bežali na vse strani, veliko se jih je vdalo. Najstrašnejše je bilo 31. oktobra in 1. novembra. Mi, planinci, smo vztrajali: Zvestoba Slovencev se ne omaje! Zdaj sem v zaledju, da se zopet na novo pripravim na mačjega strica. Težka bo za tebe, Lah! Planinci se bomo maščevali za tovariše. Mene so povišali za narednika (feldwebel) Kaj mi to pomaga? Le ljubi mir bi bil vsem svetu v veselje.«

Kronist:

»Januarja 1917, so iz škocjanske fare odšli zvonovi...od sedmih zvonov je smel ostati le eden. Ljudje jokajo, molijo. Ne morejo hoditi v cerkev, tudi ob nedeljah ne, ker nimajo obuvala. Usnja se ne dobi. Šolskega pouka že tri tedne ni. Snega dosti, vsak dan po malem.«

Jereb napiše, da redno piše vojakom, jih tolaži. Tudi vojaki mu redno pišejo. Doslej ima od njih že do 1500 kart in pisem. Padlo je že 18 vojakov. Piščali iz cinastih cevi od cerkvenih orgel, so zaplenjene v vojne namene.

5. oktober 1917: Po Turjaški občini vojaki pobirajo seno z nasajenimi bajoneti. Ljudje jokajo, pa nič ne pomaga. Po Turjaški občini pobirajo tudi krompir za armado.

25. oktober 1917: Strašno grmenje topov od laške fronte. Danes se je začela naša ofenziva. Topovi grme, da je človeka groza. Ubogi vojaki! Angeli varuhi, varujte, vodite naše vojake.

27. oktober 1917: Naša vojska je z naskokom vzela Lahu Sveto Gorico in 28. oktobra je Avstrija zasedla Gorico. V štirih dneh je bilo uničeno vse, kar so italijanske armade v poltretjem letu pridobile. Nemci se že na Laškem bojujejo in so prišli že do Čedadu.

24. 12. 1917: Na Sveti večer se je slišalo strašno streljanje od tirolske fronte. Bog se usmili naših zibcenarjev. Slovenski vojaki so vedno na najnevarnejših mestih.

Pomladi 1918: Vlada je izdala odlog o zaplembi suhih hrušk, češpelj in krhljev. Zdaj je pa že vse zaplenjeno, samo voda še ni. Kmetje hitijo sejati žito in koruzo, ker grozijo, da bodo morali oddati tudi seme.

30. junija 1918: V Škocjanu tako lepa slovesnost prvega sv. obhajila, na laških frontah pa tako grozna morija od 15. junija dalje. Avstrijski vojaki so šli čez reko Piave, pa so se zopet nazaj umaknili. Kot žrtev tega pohoda je padlo 600.000 naših, kakor časopisi poročajo. Časopisi nas tolažijo, da so izgube manjše, kot na soški fronti. Skoraj vsi naši vojaki so ranjeni, od nekaterih ni glasu.

26. julij 1918. Danes je že štiri leta od začetka vojne. O miru se še nič ne sliši.

29. julija 1918 je padla še zadnja žrtev vojne. Petindvajset fantov in mož samo iz Škocjanske fare.

Kot da ni bilo še dovolj hudo, je udarila še »španska bolezen«. V obdobju 9.–28. oktobra je v škocjanski fari umrlo kar 17 ljudi. Skupaj 28.

26. oktobra 1918 se je slišalo strašno bobnenje iz vojske od Tirol do Piave. Takega bobnenja še ni bilo, pa je že dostokrat bobnelo. Okna na hišah so ropotala kot o potresu.

Vojna se je končala 11. 11. 1918. Fantje in možje se vračajo domov. Kakšno veselje, kjer so dobili svojega človeka domov. Žal pa veselje ni popolno. Bojimo se roparjev, nemških in madžarskih vojakov, ki se s fronte vračajo domov.«

Povod za vojno je bil atentat v Sarajevu na avstro-ogrskega prestolonaslednika Ferdinanda in njegovo ženo Sofio. Atentat je bil posledica trenja med Srbijo in Avstro-Ogrsko. Ta dogodek je povzročil vojno takih razsežnosti, da so preoblikovale Evropo in vnašajo nemir na teh prostorih še dandanes. Koliko nesmiselnih žrtev! Koliko gorja, trpljenja vojakov in vseh drugih! Koliko pomanjkanja, lakote, bede. Človek se vpraša: Zakaj? Čemu vse te žrtve, kaj je kdo pridobil s to vojno? Nekaj 10 milijonov mrtvih, ranjenih, pogrešanih, vse zaradi nekaj egocentrikov, ki so vodili vojno iz svojih varnih pozicij.

Iz knjige se me je najbolj dotaknila usoda vojaka z Gradeža, ki se je po vsem trpljenju po štirih letih srečno vrnil domov, pa so mu še isti teden za špansko gripo umrli žena, oba otroka in tudi oče. Izgubil je vse! Kako lahko človek preživi tako gorje?

Moj stari oče se je srečno vrnil domov, se kmalu zatem poročil z dekletom iz Sloke Gore, ki ga je zvesto čakalo. Rodilo se jima je osem otrok. Gorje pa sta zopet podoživljala v drugi svetovni vojni, ko sta izgubila dva sinova, eden pa je moral emigrirati v ZDA.

Kdo ve, kako bi se odvijala njegova pot, če bi bil ostal v ZDA, v Pueblu Coloradu, kamor je odšel s trebuhom za kruhom, če ga ne bi njegova mati preprosila, naj pride domov, da bo prevzel skromno kmetijo, in ga s tem še isto leto poslala na bojišče? Kdo ve?

Čutim globoko hvaležnost, da sem dobila toliko informacij o starem očetu, ki ga nisem poznala, saj je umrl nekaj let, preden sem se rodila. Iz zapisanega sem začutila, da je bil poseben mož. Bil je ponosen in zaveden Slovenec, bogaboječ, razgledan, izobražen, s smislom za pisano besedo.

Zahvala župniku Jerebu, prav velika zahvala pa tudi dr. Edu Škulju, ki je njegove zapiske prepisal in nam potomcem dal neprecenljivo dediščino.

Cirila Marinčič

JUBILEJ VELIKOLAŠKIH PLANINCEV

Za nami je še eno čudovito in bogato planinsko leto. Poleg več pohodov različnih težavnostnih stopenj in našega največjega projekta, tradicionalnega pohoda po Velikolaški kulturni poti, je za nami še en večji dogodek – obeležili smo 40. obletnico ustanovitve Planinskega društva Velike Lašče. Praznovanje smo 29. septembra 2018 začeli že ob 9. uri s pozdravnim nagovorom predsednika društva Jureta Deterdinga in župana občine Toneta Zakrajška v Levstikovem domu, kjer smo pripravili razstavo, v kateri je bilo zajetih teh 40 let dela društva.

Nagovor predsednika društva in župana ob razstavi

Sledil je krajši pohod po velikolaški okolici pod vodstvom Stanka Levstka z vmesnimi razlagami Manfreda Deterdinga, ki je govoril o zgodovini naših krajev od rimskih časov naprej.

Razlaga Manfreda Deterdinga

Na cilju pri osnovni šoli je sledil krajši kulturni program, kjer je predsednik orisal 40-letno zgodovino društva, se zahvalil ustanovnim članom in vsem prejšnjim predsednikom društva, moški del cerkvenega pevskega zbora pa je prireditev popestril z nekaj primernimi pesmimi.

Sledilo je prijetno druženjem ob dobri hrani in pijači. Da smo praznovanje lahko lepo izpeljali, so zaslužni tudi donatorji: Občina Velike Lašče, Šajn storitve, d. o. o., Male Lašče, Koving, d. o. o., Hrovača, Šilc Trade Ribnica, Toki, d. o. o., Semič, Toaza, d. o. o., Andol, družina Jakše Andolšek. In kako je prišlo do 40-letne prehojene poti? Kmalu po prvih uspešnih gorniških odpravah na streho sveta, še bolj pa po prvih

slovenskih sanjskih osamosvojitvah osemstisočakov v Himalaji, se je tudi med velikolaškimi ljubitelji gora nekaj premaknilo. V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja so bili naši krajani, ki so radi obiskovali predvsem slovenske hribe, več ali manj planinsko neorganizirani. Redki posamezniki so bili včlanjeni v različna, takrat še maloštevilna planinska društva v Ljubljani in njeni okolici. Potem pa se je zgodilo nekaj nezaslišanega za tiste čase: skupina Laščanov, gorskih somišljenikov, je osvojila še najvišji vrh zahodne Evrope Mont Blanc (4810 m) v Savojskih Alpah. To je bil eden sprožilnih mehanizmov za ustanovitev domačega planinskega društva v letu 1978.

V minulih 40 letih se je število članov velikolaškega planinskega društva neprestano večalo in danes smo pri trenutni številki 100. Zelo pomembno je, da se je večina predsednikov in članov upravnega odbora še posebej trudila navezati stik z mladino in v sodelovanju z osnovno šolo skušala navdušiti mlade planince za hojo v hribe. V vseh letih smo člani planinskega društva organizirali veliko zanimivih pohodov in tur. Trudimo se izpolniti čim več želja pohodnikov. Domači vodniki PZS redno obiskujejo izpopolnjevanja in se strokovno usposablajo za vodenje pohodov. Lepo je zaživel tudi markacistični odsek, ki skrbi za urejanje domačih poti.

Pohodniki na pešpoti ob glavni cesti proti Velikim Laščam

Živimo v dobi elektronike in robotizacije. Stres je del našega vsakdana. Otroci so neprestano »priklopljeni« na razne pametne naprave. Če bo šlo tako naprej, bodo ljudje kmalu postali kot okorni roboti, brez čustev, brez živahnosti in brez sposobnosti opazovati in opaziti okolico in soljudi. Obstaja zdravilo oziroma preventiva pred to grozečo uničujočo boleznijo. Je čisto poceni in uspeh je zagotovljen! In kaj je to? HOJA v naravi. Imamo

to srečo, da živimo v prelepi, razgibani deželi pod Triglavom. Hodimo lahko po naših poljih, gozdovih, se vzpnemo na gričke blizu doma ali pa se podamo v naše čudovite planine. Ko pa si nabere dovolj kondicije, se lahko pod vodstvom naših vodnikov podamo še višje proti nebu, kjer imamo občutek, da resnično stojimo na vrhu sveta, in kjer nam svež gorski zrak napolni dušo. V tišini in objemu gora lahko najdemo svojo resnično bit ter svobodo. Vsakokrat, ko se vrnemo z gora, smo malce drugačni: bogatejši, močnejši, malce boljši in zagotovo bolj sproščeni.

V gore ne hodimo samo zato, da odkrivamo nove kotičke na Zemlji, pač pa tudi zato, da odkrivamo nove kotičke v sebi.

Anamarija Rigler

*Želimo vam vesele božične praznike
in lep prehod v novo leto.
Predvsem pa vam želimo zdravja,
volje in časa za varne korake
po planinskih poteh.*

PLANINSKO DRUŠTVO VELIKE LAŠČE

V planinskem društvu se združujemo ljudje z dobrimi nameni in s prepričanjem, da je planinarjenje dejavnost, ki pomembno dopolnjuje človekovo življenje in veliko prispeva h kakovosti življenja in zdravja.

Če še niste član planinskega društva, pa bi to radi postali, pridite v nedeljo, 3. februarja 2019, ob 17. uri v Picerijo pri Roku v Velike Lašče na letni občni zbor.

VAGA V ROBU NOVEMBRA

Čajanke iz KUD Rob skrbimo, da se pri vagi v Robu vedno kaj dogaja, in sicer primerno letnemu času. Letos smo lahko hvaležni za obilje v naravi, to smo izrazile s pridelki v tednu ob zahvalni nedelji.

Majda Tekavec
foto: Marija Pavlin

SKAVTI

Skvti smo po prejemu županove nagrade dobili nove moči za začetek še enega dogodivščin polnega skavtskega leta. Začeli smo z nedeljsko sveto mašo konec septembra, sledil je prvi orientacijski izziv Jakec v Logatcu, prva srečanja so bila bolj spoznavne narave. Jesen je prinesla zelo doživeta jesenovanja, prvi sneg pa že izdelovanje adventnih venčkov. Več o vtisih udeležencev si preberite spodaj.

JESENOVANJE ČETE

Letošnje skavtsko jesenovanje nas je vodilo v Zdensko vas. Izvidniki in vodnice stega Škocjan-Turjak 1 smo se na sončno novembrsko soboto podali novim dogodivščinam naproti. Z nami so bili tudi novi člani, ki so si prvi skavtski tabor še posebej zapomnili.

V Zdenski vasi smo po stari skavtski navadi najprej utrdili tabor v prijetni lovski sobi. Čeprav smo tam preživeli le kratek čas, smo doživeli marsikaj. Skupaj smo pripravljali iznajdljive skavtske obroke, se družili in utrjevali prijateljske vezi, kar nam je še posebej pomembno. Za skavtsko vzgojo v samostojne, odgovorne, a tudi igrive in vesele ljudi so pomagale različne skavtske igre – ene za zabavo in druge za brihtno glavo. Med njimi niso manjkale vodne igre na suhem in stara dobra zobna pasta, ki jo pozna več skavtskih generacij. Bilo je zelo zabavno in hrupno.

Naslednji dan smo kočjo najprej pospravili in se nato odpravili v cerkev na Vidmu, kjer smo s petjem in prošnjami sodelovali pri nedeljski sveti maši. Tam smo se tudi poslovili in odhiteli domov na toplo.

Za topel skavtski vikend se prav lepo zahvaljujemo družini iz Zdenske vasi, ki nam je dala na razpolago prostore za bivanje, in vsem, ki nas spodbujate in podpirate, da lahko širimo mir, zaupanje in razumevanje med seboj in med ljudi.

Igriva čebelica (Dora Pelko Jamnik)

IZDELOVANJE ADVENTNIH VENČKOV

Z adventnim časom začinjamo novo cerkveno leto in neposredno pripravo na božič. Cerkve in domove v tem času pričakovanja "krasijo" adventni venci s štirimi svečami. S prižigom svečke na vsako adventno nedeljo narašča luč. Večja ko je luč, več je dobrega v našem življenju.

Skvti smo na stegovem srečanju v petek, 23. 11. 2018, izdelovali adventne venčke, ki bodo v času adventa vsak dan bolj razsvetljevali naše domove. Nismo pozabili tudi na tiste, malo starejše, ki si adventni venček težje izdelajo sami. Tako smo, že po vsakoletni tradiciji v sodelovanju s Karitasom oziroma škocjanskim gospodom župnikom Janezom Selanom, venčke izdelali tudi za bolne in ostarele; ti jih bodo dobili na dom še pred prvo adventno nedeljo.

Naše druženje med izdelovanjem so greli topel čaj, hrustanje sladkih piškotov in prijetno kramljanje.

Skromna pastirčka (Meta Šavli)

LUČ MIRU IZ BETLEHEMA

Vsako leto malo pred božičem skvti stega Škocjan-Turjak 1 raznašamo Luč miru iz Betlehema po domovih v vasih župnij Škocjan in Turjak ter k svetim mašam v župniji Velike Lašče, Rob in Videm - Dobrepolje. Prinesemo ga tudi v osnovne šole ter občine, letos pa ga bomo prvič ponesli v dom za ostarele na Videm.

Nekateri ljudje so že navajeni in z veseljem sprejmejo svečko, prižgano s plamenom, ki je prepotoval iz daljnega Betlehema, drugi zanj slišijo prvič in tretji – no, tretji mu ne dajo kaj dosti pomena. Pa nič zato. Včasih se zgodi, da se pomen in simbol izgubita v poplavi najrazličnejših akcij v trgovinah in na internetu.

Zakaj torej Luč miru iz Betlehema?

Projekt se je začel v letu 1986. Na avstrijski televiziji ORF so organizatorji v zahvalo sodelujočim v oddaji, namenjeni invalidnim otrokom, namesto drobnih daril delili plamen iz votline Jezusovega rojstva v Betlehemu. Ker je bila oddaja namenjena otrokom, so se odločili, da bo tudi Luč miru iz Betlehema v votlini Jezusovega rojstva prižgal otrok, ki se je v tistem letu še posebej izkazal.

Danes je to izjemno odmevna in velika dobrodelna akcija, ki povezuje številne organizacije in posameznike. Pobudniki akcije si takrat verjetno niso mislili, da bo v nekaj letih akcija razširjena po celotni zahodni in srednji ter delu vzhodne Evrope. Zdaj luč v Slovenijo prinašamo neprekinjeno že 27 let.

Kdaj se je vse začelo?

Plamen Luči miru iz Betlehema so člani Združenja slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) prvič ponesli po Sloveniji leta 1991 s sporočilom »Mir je čas brez vojne«. Z raznašanjem plamena so nepretrgoma nadaljevali v naslednjih letih. Mir smo sprejeli in ga širili, ker naša dejanja vodi ljubezen.

Zakaj sploh akcija Luč miru iz Betlehema?

Prizadevamo si, da čim več ljudi začuti toplino, ki jo z akcijo prinašamo v njihova srca. Mir je univerzalni dar – je nekaj, za kar nam mora biti mar, ne glede na našo starost, narodno ali versko pripadnost. Plamen Luči miru iz Betlehema in njegovo sporočilo delimo tudi z najvišjimi predstavniki države.

Kaj sporoča poslanica?

Akcijo Luč miru iz Betlehema vsako leto spremlja poslanica, ki ljudem vsakokrat prinaša novo sporočilo. Poslanica nas zbližuje in

opozarja, da je mir nekaj, za kar si moramo prizadevati in se truditi. Letošnja poslanica govori o tem, da je plamen pri meni. Odločil sem se, da ga sprejem in sedaj imam priložnost, da ga širim naprej. Ta priložnost je hkrati tudi odgovornost, da pomagam bližnjemu – že od samega začetka je bila akcija ustanovljena z namenom, da bi pomagali otrokom, ki potrebujejo pomoč.

V nadaljevanju poslanice se poistovetim s svečo, ki je simbol luči, in ugotavljam, da ta z gorenjem izginja. Sam pa se zavedam, da človek s svojim darovanjem in s pomočjo bližnjemu ne bo nikoli izginil, če bo gorel iz ljubezni. Na koncu se zavem, da nisem edini, ki gori. Vem, da nas je več in da lahko skupaj zgradimo velik ogenj ljubezni, ki ga ne bo mogel pogasiti noben nemir.

Ali je luč samo za kristjane?

Mir je univerzalni dar – nekaj, za kar nam mora biti mar ne glede na to, katere veroizpovedi smo oz. sploh nismo verni. Mir je dar, za katerega se moramo truditi. Seveda pa Luč miru iz Betlehema svojega imena ni dobila po naključju – radi citiramo predstavnika avstrijske skavtske organizacije, Bertla Grünwalda, ki pravi: »Akcija je krščanskega izvora in je hkrati tudi odprta za nekristjane. V svojem bistvu pa ima Luč miru iz Betlehema religiozen pomen in ne prihaja zgolj slučajno iz Kristusove rojstne votline v Betlehemu, je pa namenjena vsem ljudem.«

Ali se luč prodaja? Kam gre denar?

Že od samega začetka je Luč miru iz Betlehema dobrodelna akcija, ki vsako leto s prostovoljnimi prispevki pomaga kake dobrodelni ustanovi, organizaciji ali pa posameznim osebam, družinam. Ob deljenju plamena Luči miru iz Betlehema se zbirajo prostovoljni prispevki, ki se jih vsako leto nameni otrokom v stiski.

Letos smo se v duhu Luči miru iz Betlehema, katere plamen greje in neti mir ob družinskem ognjišču, odločili, da 7000 evrov sredstev namenimo Vincencijevi zvezi dobrote – Centru za družine Mirenski grad, katerega slogan je »Skupaj gradimo dom«. Z njim želimo pomagati otrokom oz. družinam v stiski in tako ponesti toplino in svetlobo plamena v njihova življenja. Preostanek zbranih sredstev bomo namenili družbeno koristnim projektom, ki jih bomo skvti izvedli v poletju 2019 in tako s svojim prostovoljnim delom pustili pečat aktivne participacije v družbi.

Skvti stega Škocjan-Turjak 1 vam želimo blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto. Hkrati pa se že veselimo, da bodo na večere pred božičem sijale Lučke miru iz Betlehema na okenskih policah vaših domov.

Vsevedi rakun (Jan Šavli), po predlogi tropa za LMB

David Šavli: 040/267-777

Če vam je v napoto, mi vemo kam z njim!

USPEŠNO LETO GASILCEV PGD DVORSKA VAS - MALA SLEVICA

Za nami je delavno, a tudi zelo uspešno leto. Poleg aktivnosti, ki nas spremljajo vsako leto znova – gasilska tekmovanja, vaje, ocenjevanja in intervencije –, si bomo letošnje leto zapomnili tudi po tem, da smo končno odprli nov gasilski dom v Dvorski vasi. A začnimo na začetku leta.

USPEHI GASILSKE MLADINE

Dne 20. januarja smo se vsi gasilci zbrali na letnem občnem zboru, pregledali leto, ki je bilo za nami ter pogled usmerili tudi naprej – v leto, ki nas je čakalo. Tudi rezultatsko smo leto dobro začeli, saj smo le en teden kasneje (27. januarja) iz gasilskega kviza prinesli dva pokala. Enega so osvojile mladinke Eva, Nina in Neja, enega pa pripravniki Erik, Karmen in Klara. Slednji so na regijskem kvizu 10. marca v Horjulu osvojili odlično sedmo mesto, kar je najboljši rezultat udeležencev iz Gasilske zveze Velike Lašče.

Teden dni pozneje – 3. februarja, smo se dobro odrezali tudi na smučanju na Rudnem. Klara Gruden je bila 2. med pripravnicami, Andraž Gruden pa 4. med mladinci.

Leto je teklo naprej in gasilska mladina se je pripravljala na nova tekmovanja – 14. aprila smo se udeležili gasilske orientacije na Škofljici. Rezultati so bili takšni:

- pionirji: 5. mesto,
- pionirke: 2. mesto,
- mladinci: 2., 5. in 10. mesto,
- mladinke: 1. mesto.

Skoraj dva meseca pozneje, 2. junija, smo svojo zmožnost orientacije, hitrost in znanje dokazovali tudi na regijski orientaciji. Konkurenca je bila močna, a ker smo dali vse od sebe, smo bili z rezultati zelo zadovoljni. Pionirke so bile devetnajste, mladinci dvanajsti, mladinke pa pete. Dekleta so tudi tokrat poskrbela za najboljši rezultat naše Gasilske zveze.

Skoraj še svež pa je spomin na nedeljo, 30. septembra. Takrat sta tako pionirska kot mladinska desetina (skupaj 20 otrok) domov prišli s tistimi najbolj zaželenimi pokali – zlatimi, za prvo mesto. Kljub temu da vsi mentorji otroke spodbujamo k temu, da je najvažnejši trud, sodelovanje in druženje, si medalje na tekmovanju vseeno želijo vsi. Letos nam je to večkrat uspelo tudi po zaslugi gasilskih mentorjev: Roka Kaplana, Mateja Grudna, Romana Trudna, Klemna Žužka, Davida Trčka, Karmen Žužek in Tadeje Virant. Zahvala vsem!

GASILSKI DOM KONČNO ODPRT

Čeprav običajno poleti nimamo gasilskih vaj za mladino, je bilo letošnje leto drugače. Tudi poleti smo se dobili, saj so otroci sodelovali v kulturnem programu na paradi ob otvoritvi gasilskega doma.

Na mestu, kjer je včasih stala šola, smo krajanji s pomočjo dobrih izvajalcev in Občine Velike Lašče zgradili nov gasilski dom. Gradnja od izkopa temeljev do prekrivanja strehe je trajala 93 dni – od 16. marca do 13. junija 2014. Novembra istega leta so bila vgrajena še okna in vrata, začele pa so se izvajati še elektro- in strojne inštalacije. V naslednjih štirih letih se je postorilo še ogromno, ko pa smo letos dobili še fasado, je bil gasilski dom pripravljen za odprtje. Dne 7. julija 2018 smo pripravili slovesno parado, ki so se je udeležili gasilci društev domače zveze in gasilci iz sosednjih gasilskih zvez ter Simon Černe, poveljnik regije Ljubljana I.

Na tem mestu bi se gasilci PGD Dvorska vas - Mala Slevica zahvalili vsem, ki ste kakor koli pripomogli k temu, da lahko danes gasilski dom služi svojemu namenu – vsem investitorjem, gradbincem, vaščanom, ki so pomagali pri gradnji. Posebna zahvala družini

Hočevar (Ivančevim), ki so z odstopom dela zemljišča omogočili prostor za gradnjo. Ivančevi so dolgoletni gasilci in so bili dolga leta aktivni tudi v upravnem odboru društva.

Na paradi so bila podeljena tudi gasilska priznanja našega društva, priznanja Gasilske zveze Velike Lašče ter dve priznanji Gasilske zveze Slovenije. Čast je doletela dva pomembna člana našega društva, Marka Petriča in Mateja Grudna. Marko je bil dolgoletni član upravnega odbora in tehnične komisije GZ Velike Lašče, vodilno vlogo pa ima pri vsakoletnem organiziranju gasilske veselice. Prejel je gasilsko odlikovanje II. stopnje. Matej je aktiven ne samo na področju dela z mladimi, ampak tudi na operativnem področju. S svojim pristopom in brezmejno energijo nam daje zagon za nadaljnje delo, hkrati pa nam je vsem v vzor. Prejel je gasilsko odlikovanje I. stopnje. Čestitke obema.

Paradi je sledilo slavnostno odprtje gasilskega doma – trak sta prerezala podžupanja Tatjana Devjak in predsednik društva Boštjan Hočevar. Obiskovalci so se lahko sprehodili čez naš gasilski dom, v zgornjem nadstropju pa so si lahko ogledali film o gradnji, ki ga je pripravil Miran Mencin.

TUDI OPERATIVA NE POČIVA

Uspešen gasilec se mora ves čas izobraževati in graditi svoje znanje. Letos se je devet naših gasilcev udeležilo tečaja za pripravnika, nekateri člani so opravili tečaje specialnosti, nekateri pa so na tečaje že prijavljeni in jih to še čaka. Udeležili smo se tudi članskega tekmovanja GŠTD (12. maja), kjer so člani A dosegli četrto mesto, člani B pa odlično prvo mesto. Dne 15. septembra smo tekmovali še v gasilskem rallyju in tudi poskrbeli za pogostitev sodelujočih ekip.

Udeležili smo se tudi skupne vaje GZ Velike Lašče v Turjaku, dva dni pozneje, v nedeljo, 28. oktobra, pa izvedli vajo za ocenjevanje društva. Tokrat smo se povezali s sosednjim društvom PGD Škrlova in s tem presenetili ocenjevalce. Naveza se je izkazala za dobro in vaja je bila uspešna.

Z optimizmom gledamo naprej – želimo si čim manj resnejših intervencij, hkrati pa čim več izobraževanj in drugih preventivnih dejavnosti.

Gasilci PGD Dvorska vas - Mala Slevica vsem želimo uspešno, zdravo in srečno leto, ki je pred nami.

Mojca Šilc
Foto: Miran Mencin

OTROCI SE ZAHVALIJO ZA NOV GASILSKI DOM

Danes tukaj smo se zbrali,
da našo petindevetdeseto obletnico bi praznovali.

Ampak to še ni vse,
poglejte, kaj pred vami zgradilo se je.

To je naš novi gasilski dom,
v njem na vajah zganjamo rompompom.

Seveda to sploh ne drži,
v novem domu se radi učimo vsi.

Pridne roke so nam ga zgradile,
z veliko garažo so nas razveselile.

V njej vadimo, kako se vozle naredi
in kako se cev na trojak spoji.

Prostora je dovolj za vse,
saj tudi zgornje nadstropje prostorno je.

V njem se učimo teorije veliko,
velikokrat si pomagamo s tabelsko sliko.

Če smo pridni pa nagrada sledi –
ročni nogomet ali pikado igramo mi.

Pa da ne bomo predolgo govorili,
hvala vsem, da ste nam nov gasilski dom zgradili.

Mi smo ga že celega raziskali,
prav vse sobe smo prečesali.

Odkrili smo velik balkon in štiri stranišča,
obvezna je tudi uporaba stopnišča.

Vemo, da je to za nas in naše otroke,
da za nas žrtvovali ste svoje roke.

Za naš pogum, zadovoljstvo in varnost,
zdaj bomo premagali vsako nevarnost.

Za vaš trud nikoli ne bo dovolj samo pohvala,
čeprav iskrena je naša zahvala.

Hvala, hvala, hvala!

(Pesem so otroci recitali na paradi.)

Lepe božične praznike in vse dobro v novem letu 2019.
Preživite ga v zdravju in veselju ob majhnih in velikih uspehih.
Iskrene čestitke tudi ob dnevu samostojnosti.

Prostovoljno gasilsko društvo Velike Lašče

PRI NAS JE BILA JESEN POLNA DOGODKOV IN ZELO LEPA ...

Pestro jesensko življenje članov Društva upokojencev se je začelo z dežurstvom naših članov v sodelovanju s Postajo Policije Ribnica pri **VARNI POTI V ŠOLO** za naše najmlajše občane.

Prvi dan šole, varovanje na poti

Potem smo se podali na **IZLET** na Gorenjsko z obiskom Brezja, kjer nas je pričakal vodnik z zajtrkom ter nas popeljal najprej v Kranj. Ogledali smo si rove pod starim Kranjem.

Pred Prešernovim gledališčem v Kranju

Pot nas je peljala naprej proti Predvoru – jezeru Črnjava in gradu Turn, kjer smo si ogledali spominsko sobo Josipine Turnograjske. Izlet smo končali na Jezerskem, kjer smo pili Jezersko slatino, vodo, ter si ogledali muzej Jenkove kasarne.

Svetovni dan Alzheimerjeve bolezni – demence smo obeležili 21. septembra s sprehodom Za spomin v sodelovanju s **SPOMINČICO** in našo prijazno članico Marijo Lipovec. Pri njej smo se do večernih ur družili in klepetali, kar je vodilo pri moderni bolezni tega časa – demenci.

Zbrana Spominčica

Mesec oktober smo začeli z obiskom Festivala za tretje življenjsko obdobje, to je **F3ŽO** v Cankarjevem domu v Ljubljani. Za vsakega člana se je našlo kaj zanimivega in tudi Večer pesmi in plesa je bil za vse lepo doživetje.

Spominčica telovadi

Ogled razstave del Ivane Kobilce

Ob 100-letnici Narodne galerije v Ljubljani smo si pod strokovnim vodstvom ogledali **RAZSTAVO** naše slikarke Ivane Kobilce. Tako smo poskrbeli za lep kulturni utrinek v popoldnevu naših članov. Aktivnosti smo nadaljevali z zdravstveno tematiko, in sicer z letnim preverjanjem in meritvami **OSTEOPOROZE**.

Jubilanti 2018

Sredi oktobra smo na dan starejših občanov praznovali okrogle jubileje z nekaterimi **JUBILANTI**, tokrat pri Škrabcu v Robu. Jubilate smo počastili s kosilom in medenimi srčki, ki so jih z veliko ljubeznijo pripravile članice čajanke v Robu. Tudi njim velika zahvala.

Čestitamo Justini Virant za njen 90. rojstni dan.

Oktober smo zaključili z ogledom Puccinijeve malo znane **OPERE** »Dekle z zlatega zahoda«. Uživali smo v direktnem prenosu iz Metropolitanske opere, New York, v perfekciji nastopajočih in v nenavadnih zvokih Puccinijeve glasbe.

V oktobru so naše članice **OBISKALE** tako kakor vsako leto naše člane, ki so prisiljeni zaradi bolezni na življenje doma in v domovih starejših občanov.

November smo pričeli z veselimi **MARTINOVANJEM** ob prazniku sv. Martina na 11. novembra v vinorodnem okolišju Virstajna. Še prej smo obiskali grad in samostan Olimlje, kjer smo si ogledali lekarno in cerkev. V čokoladnici so nam povedali vse o nastanku čokolade in dobrotah, ki iz nje nastanejo.

Sredi novembra smo imeli za našo generacijo zopet pomembno predavanje glede zdravja. Na aktualno temo *Ali je starost še zadržek za abdominalne kirurške posege?* nam je **doc. dr. Blaž Trotovšek, dr. med.** podal vrsto odgovorov, rezultatov statistik in napotkov ob težavah z abdomnom. Veseli smo bili, da je našel čas za ponoven obisk in se mu zahvaljujemo za vsa dragocena pojasnila.

... in mošt je vino postalo

Z ogledom koncerta v Cankarjevem domu ob 30-letnici delovanja ansambla **PRIFARCI** smo zaključili naše delovanje v novembru.

15. decembra pa se bomo še zadnjič v letu 2018 srečali na **PREDNOVOLETNEM DRUŽENJU** v Ribnici. Obiskal nas bo tudi letos Dedek Mraz.

Srečno vsem skupaj!

Marija Trotovšek
Foto: Martin Gruden

DEMENCI PRIJAZNA TOČKA

DU Velike Lašče bo v sodelovanju s Spominčico in Občino Velike Lašče dne **17. januarja 2019 ob 11. uri** odprla v Glasbeni šoli Ribnica, oddelek Velike Lašče, Šolska ulica 18, Demenci prijazna točka (DPT).

To bo točka, ki je namenjena osebam z demenco, svojcem in vsem v lokalni skupnosti, saj je pomembno, da tudi sosedje prepoznajo osebe z demenco in jim pomagajo.

Na začetku delovanja bodo uradne ure DPT vsako prvo sredo v mesecu od 12. do 15. ure. Vljudno vabljeni.

Marija Trotovšek

NA OBISKU PRI USTVARJALNEM 90-LETNIKU JAKOBU JEŽU

V ponedeljek, 26. novembra, je delegacija Društva za ohranjanje dediščine s predsednikom Markom Šavlijem obiskala častnega člana, skladatelja Jakoba Ježa, ki je 23. novembra praznoval 90 let. V neformalnem prijateljskem pogovoru smo od čilega in dobro razpoloženega nekdanjega sovaščana, ki sedaj živi pri hčeri v Ljubljani, izvedeli tudi nekaj zanimivosti, ki jih ne moremo prebrati na spletu.

Skupaj s KUD Marij Kogoj, KUD Primož Trubar in TD Turjak smo mu poklonili partuturo opere Črne maske, skladatelja Marija Kogoja, v katerega je bil, kot sam pravi, vse življenje zaljubljen.

Zaradi njega se je konec sedemdesetih let tudi odločil, da bo na Gradežu zgradil hišo, prav ob kamnu, na katerem naj bi na sprehodih posedal Marij Kogoj. Z njegovo zapuščino se je ukvarjal 15 let, potem ko mu je Kogojev sin predal tri velike škatle očetove zapuščine. Kogojeva dela je temeljito preučeval in tudi klavirsko izvajal, urejal, dopolnjeval, delno popravil in posthumno je izšlo šest zvezkov njegovih skladb, ki jih je pripravil prav Jež. Uredil je vsa Kogojeva dela, razen Črnih mask, katerih redaktor je bil Uroš Lajovic. Kogojeva glasba je vplivala na njegov kompozicijski razvoj, mladinske pesmi so bile tudi njemu vir navdiha, zelo rad je izvajal njegove otroške pesmice in samospeve. Na klavirju je pogosto spremljal ženo, sopranistko Olgo. Ima že tri vnuke in dve pravnukinji, glasbi kot družinski tradiciji sta se zapisali tudi vnukinji, ki študirata v tujini – Anja flavto in Maruša kljunasto flavto.

Rodil se je na Vitovcu pri Boštanju (pri Sevnici). Povedal je, da so tam ter v Loki pri Zidanem Mostu, kamor so se pozneje preselili, imeli gostilno, po njegovem mnenju je verjetno zato zelo družaben in klepetav. Tam je tudi stregel, se postavljal na glavo, zabaval goste in igral na prvi inštrument, diatonično harmoniko. Pozneje je igral na klavirsko harmoniko, nazadnje na klavir, ki ga je imel tudi na Gradežu.

Leta 1954 je diplomiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani na Oddelku za glasbeno zgodovino. Za strokovni izpit leta 1959 je izbral temo Mladostna leta Marija Kogoja, revizija del iz Kogojeve glasbene zapuščine. Vrsto let je delal kot pedagog, najprej na glasbeni šoli in nižji gimnaziji, nato na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani, pozneje je bil do upokojitve profesor glasbene vzgoje na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, tri mandate kot predstojnik glasbenega oddelka.

V letih 1960–1965 je bil član skladateljske skupine Pro musica viva, nekaj let je bil tajnik Društva slovenskih skladateljev. Dolgo je bil glavni in odgovorni urednik glasbene revije Grlica (1968–1988) in Naši zbori (1991–1998), nekaj let tudi urednik biltena Skladatelj, ki ga je izdajalo Društvo slovenskih skladateljev.

Jakob Jež je plodovit ustvarjalec za najrazličnejše glasbene zasedbe in rad poseže tudi v tematiko slovenske kulturne zgodovine ter skrbno izbira besedila. Najbolj prepoznaven je njegov zborovski opus za otroške, mladinske, ženske, mešane in moške zборе. Bogat je njegov vokalno-instrumentalni opus, piše pa tudi orkestralno glasbo in komorna dela za različne zasedbe. V elektroakustični opus je prispeval delo Pogled zvezd II. Kritiki pišejo, da je skladatelj z izrazito prepoznavno in svojstveno glasbeno govorico, izpolnjeno z intimno ekspresivnostjo, z razvitim smislom za barvo in liriko. Zanj so značilni bogato črpanje iz narave, pozitivna naravnost do življenja in vedno prisotno polje svetlobe. Njegove skladbe so izvajali v tujini, izbrane so bile tudi za Svetovne glasbene dneve (World Music Days) v Atenah (1979) in v Kölnu (1987).

V objavljenih skladbah za mešani zbor Pesem besede je poskušal narediti nekakšno slovensko glasbeno zgodovino skozi skladateljske oči, z izbranimi avtorji za uglasbitev Primoža Trubarja, Valentina Vodnika, Franceta Prešerna, Josipa Stritarja, Simona Jenka, Frana Levstika, Alojza Gradnika, Jožeta Šmita, Toneta Pavčka idr., zato nekateri iščejo vzporednice z epom Borisa A. Novaka Vrata nepovrata. Še veliko je ostalo besedil, ki mu »za uglasbitev ležijo na duši«.

Kot sam pravi, navdihe dobiva zelo različno, običajno »sliši« note in jih nato zapiše po posluhu. Nato kritično presodi, ali bo dovolj dobro za objavo ali ni že izpeto ...

Za svoje ustvarjanje je prejel več kot dvajset nagrad, za kantato Do fraig amors prvo nagrado zveznega radia in nagrado Prešernovega sklada, leta 1991 Prešernovo nagrado

za življenjsko skladateljsko delo, leta 2004 Kozinovo nagrado Društva slovenskih skladateljev za zaokrožen zborovski opus, zlato plaketo Javnega sklada za kulturne dejavnosti za leto 2008, leta 2017 pa najvišje priznanje Mestne občine Ljubljana za področje kulture, Župančičevo nagrado za življenjsko delo. Skladateljevi okrogli obletnici je bilo letos v Sloveniji posvečenih kar nekaj dogodkov, že marca skupno petje in izbor skladb na 26. reviji otroških in mladinskih pevskih zborov v Zagorju ob Savi, junija pa 49. Tabor slovenskih pevskih zborov v Šentvidu. V Narodnem domu v Celju je 8. novembra 300 mladih pevk in pevcev iz Celja in širše regije priredilo koncert njegovih skladb, ki jih je napisal za otroške, mladinske, dekliške, fantovske in mešane mladinske zборе, krstno pa so izvedli tudi njegovo letošnje delo Zlatolase deklice. S Celjem je bil vse življenje tesno povezan, predvsem z Mladinskim pevskim festivalom ter otroškimi in mladinskimi zbori, ki jim je posvetil velik del svojega opusa, jih obiskoval na vajah in koncertih ter jih spremljal na njihovi poti. V ljubljanski mestni hiši je bil 18. novembra koncert, na katerem so izvedli presek njegovega opusa skladb za manjše inštrumentalne zasedbe, 19. novembra so na koncertu svoja nova dela Jakobu Ježu posvetili njegovi sodobniki – prijatelji in družinski člani. Zadnji novembrski dan so se mu z zborovskim koncertom, na katerem so bila izvedena mnoga njegova dela, poklonili v Slovenski filharmoniji.

Na njegovem domu na Gradežu smo se družili tudi s skladateljavo hčerjo Brino Jež Brezavšček, ki je pianistka, glasbena pedagoginja in publicistka, ter z zetom, violinistom Brankom Brezavščkom, ki sta nam pripravila pogostitev. V imenu občine Velike Lašče mu je župan Anton Zakrajšek poklonil knjigo o Trubarjevi domačiji in obeh daril se je zelo razveselil.

Ob skladateljevem jubileju je katalog vseh njegovih glasbenih del uredil Mitja Gobec. V popisu so zbrane vse skladbe, ki so nastale do avgusta 2018, mnoge so zaenkrat samo v rokopisu. Jakob Jež namreč še vedno ustvarja. Na gugalniku (s posebno podlogo proti bolečinam v križu) si pomaga z leseno ploščo, na kateri note še vedno piše na roko. Računalnika v nasprotju s hčerjo ne obvlada, še vedno ima pisalni stroj, ki ga je uporabljal kot urednik. Pravi, da bi glede na načrte hotel živeti še sto let. Mi mu seveda iz vsega srca želimo, da bi dopolnil najmanj prvih sto.

Zdenka Zabukovec

VOŠČILO BRALCEM TROBLE

Spusti z neba se drobna zvezda v dlan,
pričara nam spokojen božični dan.
Svetla zvezdica tiho pesem bo zapela,
za leto 2019 zdravja, blagostanja, sreče zaželela.

Ana Pia Debeljak

Vabimo

dekleta in žene z veseljem do druženja, peke, izdelovanja papirnatega cvetja, izmenjave receptov na srečanja vsak zadnji ponedeljek v mesecu ob 19. uri v društveni sobi v pritličju občine Velike Lašče.

Ob iztekajočem se letu se zahvaljujemo vsem donatorjem, sponzorjem in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nas podpirali in spodbujali pri naših aktivnostih.

Društvo podeželskih žena Velike Lašče

Prijazen dom in toplo ognjišče
pa sreča naj vas kar največkrat obiše,
da bi jo mogli z drugimi deliti
in s prijatelji se veseliti.

Vsem občankam in občanom občine Velike Lašče in drugim bralcem Troble želimo blagoslovljene božične praznike ter zdravja, sreče in medsebojnega sodelovanja v novem letu 2019.

**Društvo podeželskih žena
Velike Lašče**

JULIJANA ZAKRAJŠEK PRAZNOVALA 106. ROJSTNI DAN

Konec oktobra 2018 je gospa Julijana Zakrajšek praznovala 106. rojstni dan. Preživela ga je na družinskem kosilu z domačimi v bližnji gostilni.

Naslednji dan so jo ob visokem jubileju obiskali delegacija društva upokojencev in župan Anton Zakrajšek. Gospa Julijana je bila kot vedno dobre volje. Povedala je, da ji med tednom v okviru organizirane pomoči na domu prinašajo kosilo, vsako soboto pa si kosilo skuha sama. Ob nedeljah za kosilo izmenično poskrbita pranečakinji z družinama. Tudi v času našega obiska sta ji prapranečaka takoj zlezla v naročje, njihova medsebojna navezanost se vidi na prvi pogled. Gospa Julijana v prostem času, potem ko sama poskrbi zase in pospravi po stanovanju, še vedno z veseljem kvačka. Na mizi smo lahko občudovali, kako pod njenimi spretnimi prsti nastaja nov pončo. Zaupala nam je, da si je za zdravo starost poleg rednega dela potrebno vzeti tudi dovolj počitka. Spat hodi zgodaj, zjutraj pa rada malo poleži. Naš obisk smo zaključili z željo, da se prihodnje leto spet srečamo.

Jerica Tomšič Lušin

Foto: Mili fotografija – Milena Vintar

VARSTVO PRI DELU V VELIKIH LAŠČAH

Termin: torek, 22. januar 2019, ob 16. uri, v klubski sobi Levstikovega doma v Velikih Laščah.

Prijave in informacije: Andrej Stritar, tel.: 01/788 19 77 ali 031/640 480 ali po e-pošti: andrej.stritar@siol.net
Prosim tudi za navedbo dejavnosti. Tečaj s preizkusom znanja traja 3 šolske ure.

Cena (brez 22 % DDV): 21,00 EUR. Za člane Območne obrtne zbornice Ljubljana Vič, ki plačujejo dodatno članarino, je po sklepu upravnega odbora brezplačno. Za zaposlene, ki jim plačuje Zavod za izobraževanje delavcev, zavod krije osnovne stroške izobraževanja, ne krije pa stroškov DDV-ja, zato ga poravnate sami.

Organizator predsednik društva podjetnikov in obrtnikov občine Velike Lašče Andrej Stritar

VOŠČILO

Tudi v novem letu naj bo vaš korak odmeven,
vaša beseda pogumna,
vaše poslovanje uspešno,
vaše življenje iskrično in polno toplih trenutkov.

Spoštovani obrtnice in obrtniki,
podjetnice in podjetniki občine Velike Lašče, bralci
Troble!
Blagoslovljen božič,
čestitke ob dnevu samostojnosti in enotnosti
ter
mnogo zdravja, osebnih sreč ter poslovnih uspehov
v letu 2019 vam želi

Društvo podjetnikov in zasebnih obrtnikov Velike Lašče

ODPRTJE LIKOVNE RAZSTAVE LIKOVNE SEKCIJE KUD MARIJ KOGOJ TURJAK

V ponedeljek, 29. oktobra 2018, je potekalo slavnostno odprtje likovne razstave, na kateri je svoje umetnine prispevalo 17 likovnih oz. slikarskih umetnic in umetnikov domače sekcije in precej ustvarjalcev od drugod.

Med njimi: Antonija Cimperman, Bernardka Petrovič Mager, Bojana Hiti, Boštjan Košir, Darinka Grmek Štrukelj, Dragica Kern, Irena Hegler, Lidija Vilar, Marija Klančar Bonca, Marija Ovca, Marija Petje, Marjan Platovšek, Martina Starc, Mojca Ahac, Nevenka Peterlin, Petra Virant, Zorka Grobeljšek.

Ob tem času likovno razstavo že vrsto let posvečamo pomembnemu državnemu prazniku dnevu reformacije. Začetki teh razstav segajo v leto 1999 in z leti so prerasle okvire lokalne skupnosti, saj so postale osrednje likovne razstave JSKD območne izpostave Ljubljana – okolica. Še več, vsako leto so bile organizirane na turjaškem gradu, kar je bil velik dosežek ob prizadevanjih Francija Pečnika, takratnega predsednika KUD Marij Kogoj. Prav on je hotel povečati prepoznavnost in pomembnost domačih likovnikov v družbenem življenju. Ker se razstave odvijajo v času konca oktobra oz. začetka novembra, z njimi obenem počastimo pokojne domače kulturnike v okviru praznika dneva mrtvih.

Občina Velike Lašče je zibelka slovenske književnosti, ki je dala veliko razumnikov. Tokratna razstava je prikazovala tudi nekatere motive slovenske reformacije; z njo smo bili kot narod prvič nagovorjeni pod skupnim imenom Slovenci, dobili svojo pisano besedo ter bili nagovorjeni k izobraževanju in ustvarjanju. Zato lahko izrekamo zahvalo tudi likovnim ustvarjalcem, ki poleg drugih umetnikov s svojim delovanjem prispevajo k temu, da se brez težav lahko enakovredno primerjamo z veliko večjimi narodi.

V kulturnem programu, ki ga je prvič samostojno in odlično vodila Manca Milavec, je nastopil še kvartet Zvon; ta je z ubranim petjem polepšal večer, ter besedna ustvarjalka Nataša Klinc, ki je deklamirala nekaj svojih najlepših pesmi. O sami razstavi nam je nekaj besed namenila tudi vodja sekcije Martina Starc.

Kvartet Zvon

Večer se je nadaljeval ob manjši pogostitvi in peki kostanja ter domačem jabolčnem moštu. Razstava slik je bila na ogled še ves teden med 17. in 19. uro.

Nataša Klinc, Martina Starc, dr. Tatjana Devjak, Manca Milavec, Franci Pečnik – Ac, Katarina Gačnik

Že sedaj vas vabimo na naše prihodnje prireditve ter še posebej na prihodnjo razstavo, ki bo naslednje leto, ponovno okrog praznika dneva reformacije.

Zahvaljujemo se likovnikom in likovnicam, ki ste sodelovali pri razstavi, vsem, ki ste pomagali pri njeni postavitvi, ter Občini Velike Lašče, ki je prireditev podprla.

Katarina Gačnik

NOVE PRIDOBITVE NA RAŠCI

Z letošnjim letom smo na Rašci bogatejši za tri nove vaške pridobitve.

V avgustu 2017 so začeli z izgradnjo kanalizacije, ki smo jo čakali od leta 1994. Na trasi od Trubarjevega spomenika do vrha vasi so bili zgrajeni meteorni in fekalni kanal ter vodovod. Delo je kljub trdi podlagi in zelo globokimi izkopi (tudi do 3 m globine) potekalo hitro in nad pričakovanji. Vaščani so delavcem nemalokrat priskočili na pomoč tudi s kakšno kavico in domačimi dobrotami. Dela so bila končana z zaključnim asfaltiranjem v mesecu aprilu 2018. Sedaj čakamo na prepotrebno čistilno napravo, da se bodo vaščani lahko priklopili na to kanalizacijsko omrežje in da se bodo uredili dostopi tudi za druge vaščane, ki še niso del tega omrežja. Zaradi pomanjkanja sredstev slednjo pričakujemo v letu 2019/2020. Zahvaljujemo se občinski upravi za korektno opravljeno delo in posredovanje z zunanjimi izvajalci.

Nove obnove pa je bil potreben tudi vaški križ, za katerega so zaslužni predvsem Milan Virant, Davorin in Drago Mustar, Matej Pečnik in Franc Škulj. Slednji so vložili svoj prosti čas in finančna sredstva, za kar se jim še enkrat iskreno zahvaljujemo.

Zadnja, a ne najmanj pomembna, pa je polovična obnova strehe z novimi strešniki na podružnični cerkvi sv. Jerneja. Iskreno se zahvaljujemo vsem vaščanom, ki ste prispevali svoja finančna sredstva ter tako omogočili, da so vsi stroški pokriti. V soboto, 27. oktobra, smo med nas povabili župana Antona Zakrajška in župnika Andreja Ojstreža, da sta slavnostno odprla in blagoslovila nove pridobitve. Slavnostni trak so ob pomoči predsednika KS Rašca Andreja Pečnika in župana g. Zakrajška

prerezali najstarejši vaščan Rašce – Franc Škulj in naši najmlajši. Kljub močnemu vetru se je okoli 100 vaščanov udeležilo blagoslova ter zaključnega druženja pri gasilskem domu.

Vsem gospodinjam se zahvaljujemo za njihov obilen sladko-slani doprinos.

Veseli smo, da smo kljub nevšečnostim (zaporam cest, »pikiranju«, hrupu ...) obdržali to pozitivno naravnost in stopili skupaj tudi ob tako lepih trenutkih. Še enkrat zahvala vsem, ki ste kakor koli prispevali, da smo danes »bogatejši«. Vse dobro v novem letu 2019 vam želi KS Rašca!

Tina Kadenšek

SREČANJE IN DRUŽENJE RAZŠIRJENE DRUŽINE – DRUŽINE MESTEK

Nedelja, 14. oktobra 2018, je bil za družino Mestek prav poseben dan. Po 14 letih smo se namreč ponovno zbrali potomci omenjene družine. Znani podatki segajo v leto 1826, ko se je rodil naš prapraprapradedek Peter Mestek, v majhni vasi v Rutah, v Mohorjih 4. Slikovni material pa sega do starega ata in stare mame, ki sta se od nas poslovila leta 1973.

Naš rod šteje že 202 člana, od tega se nas je oktobra letos udeležilo 124.

Prav ponosni smo, predvsem na našo veliko knjigo, kjer zbiramo slike in besede že za 9. rod. Lastnice 26 knjig pa smo sestrične in bratranci iz 5. rodu. Treh bratrancev in ene sestrične žal ni več med nami. Prav oni pa so »krivi«, da smo se dogovorili, da je ponovno treba organizirati srečanje.

Vsi zbrani potomci družine Mestek

Zadnjih čase smo se srečevati le na pogrebih nam dragih ljudi. Odločili smo se, da si bomo jemali čas za živeče in ne samo za mrtve, ki jih s tipali Sv. Duha zaznavamo na naših pogrebi in srečanjih. In ideja je meso postala in preživeli smo čudovit dan v globoki hvaležnosti našim prednikom za življenja, ki nas še

vedno povezujejo, združujejo. Seveda si vsak sam piše svojo zgodbo, ki si jo ob srečanjih tudi varno, sočutno podelimo.

Lep nedeljski dan je bil, velik prostor pred gostilno Škrabec v Robu je osvetlilo sonce. Dišalo je po golažu in špagetih za otroke, manjkale pa seveda niso niti sladke dobrote. Napihljiv grad je bil dodana vrednost za otroke, ki so bili zvečer vsi premočeni od »dela«.

Glavnino organizacije srečanja je prevzela sestrična Zdenka Škrabec (z nekaj pomočnicami), ki se ji ob tej priložnosti še enkrat iskreno zahvaljujemo.

Sestrične in bratranci 5. rodu družine Mestek s še živečima tetama Štefko in Albino

Klara Pečar

POSLOVNI ČAS LEKARNIŠKE PODRUŽNICE VELIKE LAŠČE

Lekarniška podružnica Velike Lašče je od 29. novembra 2018 odprta po naslednjem urniku:

**ponedeljek, torek, sreda, četrtek
7.30–19.00 in
petek,
7.30–14.30.**

Lekarna Ljubljana

PLES – RITUAL DOBREGA POČUTJA NA TURJAKU

Redna vadba: četrtek, 20.30–21.30

VAS ZANIMA? Pridite!

Uvodna ura bo v četrtek, 8. 1. 2019,
ob 20.30 v dvorani na Turjaku.

SKUPINSKE VADBE ŽE POTEKAJO V ŠPORTNI DVORANI V VELIKIH LAŠČAH:

torek, 19.30–20.30
četrtek, 19.00–20.00

Lepo vabljeni!

Za več informacij pišite na ritual.prah@gmail.com

Nadia Džamastagič, Turjak

MADAGASKAR – OTOK, KI TE NE PUSTI RAVNODUŠNEGA

Po trimesečnem delu v vasi Matanga, na JV delu Madagaskarja, smo se študentje medicine srečno vrnili nazaj v domovino. V času našega delovanja smo skupaj z zobozdravnico obravnavali 3.000 pacientov in pri tem bili večkrat soočeni z lastnimi prepričanji, strahovi, na koncu pa vselej doživeli zadovoljstvo ob prestanih izzivih, ki smo jih s skupnimi močmi premagali.

Občutki ob vrnitvi so mešani, preveva nas veselje ob ponovnem snidenju z našimi najdražjimi, hvaležnost nad pitno vodo iz pipe, cestami, ki kljub deževju ostanejo prevozne ..., hkrati pa nam je težko ob misli, da smo se poslovili od ljudi, s katerimi smo stkali prijateljstvo, in preprostostjo življenja, ki je bila osvobajajoča.

Konec julija smo se pod okriljem Sekcije za tropsko medicino Slovenije odpravili na humanitarnomedicinsko odpravo na Madagaskar. Po tednu dni vožnje iz glavnega mesta Antananariva smo dosegli svojo končno postojanko – vas Matango, kjer je do nedavnega deloval slovenski misijonar Izidor Grošel, ki trenutno opravlja svoje poslanstvo duhovnika v župniji Šentvid pri Stični.

Jezikovno oviro smo premagovali s pomočjo nekaj osnovnih malgaških besed, telesnimi kretnjami, ki so bile nepogrešljive, in polomljeno francoščino, s katero so nam pri prevodu pomagale sestre. Eno najlepših zadovoljstev je bilo, ko smo kljub kulturnim in jezikovnim razlikam uspeli pridobiti zaupanje pacientov, še posebno tistih najmlajših, ki so z budnim očesom spremljali vsak naš gib.

V dispanzerju je delovala tudi zobozdravstvena ambulanta. Ustna higiena je bila slaba in temu primerno tudi stanje zob. Večini pacientov bi bilo treba v povprečju izpuliti vsaj pet zob, vendar so po navadi želeli odstraniti samo določene – tiste, ki so jih boleli ali pa so bili v vidnem polju.

Med bivanjem na Madagaskarju smo morali opustiti željo, da bi se zliili z okolico, saj smo bili poleg nekaterih misijonarjev tam edini belci. Na sprehodu mimo vasi smo bili deležni številnih pozdravov in rokovanj z domačini, ki so si nas s pristno zvedavostjo ogledovali. Konec tedna je napočil čas za počitek in raziskovanje okoliške narave, ki nas je vedno znova očarala s svojo raznolikostjo in edinstvenostjo.

Hišni obisk bolnice v Manambondru

Vsak dan nam je postregel z novimi izzivi, ki smo jih s timskim delom in s pomočjo malgaških sester, ki vodijo tamkajšnji dispanzer, uspešno reševali. Namesto budilke nas je zjutraj okoli pete ure zbudilo kikirikanje petelina. Ob osmih smo se peš odpravili do dispanzerja, kjer smo pričeli z delom. Naša čakalnica je bila še posebno natrpana ob ponedeljkih in torkih, saj je takrat potekal tržni dan in so ljudje prišli iz oddaljenih okoliških vasi. Če nas je na začetku pogled na množico ljudi, ki potrpežljivo čakajo na pregled, spraval v stisko, smo bili po mesecu dni dela pomirjeni, saj je po navadi enega bolnika spremljalo več družinskih članov. Najučinkovitejša metoda za pomiritev jokajočih otrok so bile mamine prsi, ki so otroke sproščeno dojile v čakalnici in med samim pregledom, medtem ko smo se mi trudili nad pljuči slišati in prepoznati vse možne dihalne fenomene. Pogosto so se sredi ambulante pojavile lužice, saj otroci ne nosijo pleničk, ampak so poviti v rute iz blaga.

Z Janezom Krmeljem v kraju Ampitafa

Dodano vrednost naši odpravi pa so zagotovo doprinesla srečanja s slovenskimi misijonarji, ki že več desetletij požrtvovalno delujejo na odročnih krajih otoka. Priložnost smo se imeli srečati z misijonarjem Janezom Krmeljem, ki deluje v Ampitafaju, Janezom Mesecem in laičnim misijonarjem Matevžem Strajnarjem, ki delujeta v Manambondru, ter s Pedrom Opeko, ki deluje v glavnem mestu, v okviru humanitarnega združenja Akamasoa (v prevodu: »Dobri prijatelji«), ki ga je ustanovil s svojimi sodelavci. Bivanje in druženje z njimi je bila prava obogatitev za naše življenje. Očetovska toplina, ki jo nudijo Malgašem, ter njihovo delo na področju pastorale, izobrazbe in zdravstva so občudovanja vredni.

Pri sveti maši v kamnolomu na praznik vseh svetih s Pedrom Opeko

Ob pogledu nazaj lahko že sedaj pritrdimo, da je bivanje in delo na Madagaskarju spremenilo naš pogled na svet. V treh mesecih nismo rešili sveta, smo pa s svojim doprinosom pustili sled v oddaljeni vasi, ki po zaslugi slovenskih misijonarjev in medicinskih odprav, ni pozabljena od sveta. Naša življenja pa smo zaznamovali z nepozabno izkušnjo, ki nam je neprecenljiva popotnica za nadaljnje delo.

Na morju

Vse to ne bi bilo mogoče brez vaše podpore, zato se vsakemu posebej, ki je na kakršen koli način pomagal k uresničenju naše odprave, iskreno zahvaljujemo. Hkrati pa vas lepo vabimo, da še naprej spremljate naše aktivnosti na našem Facebook profilu <https://www.facebook.com/madagaskar2018> in se ob priložnosti udeležite ene izmed predstavitev, na katerih bomo podrobneje predstavili svoje delo in doživetja.

Lara Petrič
Foto: Aljaž Bajc

ANGELSKO PETJE

Nocoj je tako lep večer,
se v vetru sliši tih napev,
kot angelsko petje piščali zvene,
pastirci igrajo ob ognjih sede.

Vonj toplega dima
iz krušnih peči
začuti se v zraku
sred naših vasi.

Svetloba čarobna
je v izbah te dni
in pesem božična
iz njih se glasi.

Odprimo zdaj srca
in spomnimo se,
na tiste, ki sami
nocoj so nekje.

Naj lepo besedo
izreče jim kdo
in kruha jim toplega
stisne v roko.

Naj čutijo srečo,
prijeten nemir,
ki vsem ga prinaša
božični večer.

Nataša Klinc Vybiralk

IZLET ČLANOV NSI V VIPAVSKO DOLINO

V soboto, 29. septembra, smo se člani in simpatizerji občinskih odborov NSi – krščanski demokrati Velike Lašče, Škofljica in Brezovica podali raziskovat Vipavsko dolino. Bil je topel sončen dan, v Vipavi pa nas je presenetila kar močna burja, ki pa je bila prijetno topla.

Na glavnem trgu nas je pričakal lokalni vodič in nam najprej povedal nekaj besed o kraju Vipava. Mesto se zaradi prisotnosti JLA ni kaj posebno razvijalo, saj je bilo skoraj zaprto območje, avtomobil s tujo registracijo sploh ni smel zapeljati v mesto.

Najprej je našo pozornost namenil parku, ki se je raztezal pred nami. Park sodi k Lanthierijevemu dvorcu. V parku, ki je urejen v angleškem stilu, stojijo številni kipi dečkov – putov, ki v rokah držijo različne rekvizite in pričajo o takratnem življenju in delu v pokrajini. Na glavnem trgu stoji tudi Plečnikov spomenik padlim žrtvam NOB. Mojster ga je postavil leta 1952. Na njem je prepoznati simbole kelih in križa, čeprav sodi v čas po vojni. Vsa leta od 1918 do 1991 si je dvorec Lanthieri lastila vsakokratna vojaška oblast. Tako je mnogo dragocenosti dobilo druge lastnike.

Grad je danes večinoma obnovljen in služi v različne namene. V njem so poročna in kongresna dvorana, razstavniki, svoje prostore imata tudi center za raziskave in trženja vina ter novogoriška univerza. V sklopu dvorca je obnovljena poročna kapela, v kateri je imela JLA skladišče premoga.

Na grajskem dvorišču poleti potekajo različne prireditve. Za gradom je eden od izvirov reke Vipave, ki ima edina v Evropi deltast izvir. Zaradi veliko izvirov so meščani zgradili kar 25 mostov, zato se Vipave drži vzdevek male oz. slovenske Benetke.

V Vipavi je tudi center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ti imajo po Vipavi svojo stezo.

Po ogledu vipavskega trga smo se odpravili na ogled cerkve sv. Štefana, nato pa proti pokopališču. Anton Lavrin iz Vipave, ki je leta 1834 postal prvi avstrijski generalni konzul v Egiptu, v Aleksandriji, je v Vipavo poslal staroegipčanska sarkofaga iz rdečega granita, ki sta danes na vipavskem pokopališču. V enem leži njegov sin, v drugem pa njegova starša.

Avstro-ogrsko vojaško pokopališče leži poleg civilnega pokopališča v Vipavi. Na njem so pokopani vojaki avstro-ogrsko vojske, ki so umrli v bližnjih bolnišnicah. Po podatkih italijanskih oblasti, ki so v tridesetih letih vodile prekopavanje vojaških pokopališč, je tu pokopanih 197 vojakov. Med njimi so tudi piloti različnih letalskih enot, tudi slovenski letalec Julijan Kenda.

Iz Vipave smo se odpeljali do Vrhpolja. V tamkajšnji cerkvi nas je pričakal domači župnik in nam podrobno razložil čudovit mozaik, ki je delo p. Marka Rupnika. Mozaik se razteza na 180 kvadratnih metrih. Delalo ga je kar 24 umetnikov. Postavili so ga leta 2013. Poleg mozaika so njegovo delo tudi križev pot, barvno okno, križ, svetilke in medaljončki na tabernaklju.

Mozaik predstavlja več prizorov iz Sv. Pisma: angela modrosti, nadangela Gabriela, ki je oznanil Mariji, da bo postala božja mati, Abrahamovo daritev, Janeza Krstnika, prvi čudež na svatbi v Kani Galilejski, vstalega Kristusa z Magdaleno, farna zavetnika svetega Primoža in Felicijana.

Osrednji prizor v prezbitariji prikazuje vstalega Kristusa, pred katerim je apostol sv. Peter, ki se utaplja v morju, in nejeverni apostol Tomaž, ki steguje svojo roko proti njegovi rani.

V bližnjem gostišču smo pojedli tipično vipavsko jed, joto s pol klobase in odlični jabolčni zavitek ter se odpravili proti Vipavskemu Križu.

Na visoki vzpetini leži mestece, ki ga pisni viri prvič omenjajo v 13. stoletju. Nastalo je zaradi turških napadov, ki so ob koncu 15. stoletja zavzeli Gorico in temeljito prestrašili tamkajšnjo gospodo. Za obrambo je dal goriški škof na tem griču zgraditi grad s štirimi stolpi, ki so ga, z vasjo vred, Goriški grofje kmalu za tem obzidali, da bi Gorico branil pred turškimi vpadi.

Mozaik v cerkvi sv. Primoža in Felicijana v Vrhpolju (foto: C. Marinčič)

V začetku 16. stoletja je Vipavski Križ dobil tržne pravice, dobrih dvajset let pozneje pa ga je cesar povzdignil v mesto.

Z lokalnim vodičem smo se sprehodili po ozkih, danes lepo obnovljenih „gasah“. Čeprav so bile hiše že večkrat prezidane, je Vipavski Križ ohranil zasnovo prvotno zgrajenega mesta. Decembra mestece poživijo jaslice; te so razstavljene po ulicah in cerkvah.

Zadnje nedeljo v novembru leta 1563 se je na poti iz Gorice v Ljubljano v Svetem Križu ustavil tudi naš rojak Primož Trubar in tu nagovoril zbrane.

V začetku 17. stoletja, ko so grad v Vipavskem Križu kupili grofje Attems, se je mesto tudi duhovno in kulturno razcvetelo. Grofje so v mesto povabili kapucine in jim sezidali samostan, ki je v svoji bogati zgodovini Vipavskemu Križu vtisnil neprecenljiv pečat. Še danes delujoči kapucinski samostan hrani nadvse dragoceno knjižnico s številnimi rokopisi in edinstvenimi primerki knjig pa tudi nekaj izjemnih likovnih umetnin. V tem samostanu je živel in ustvarjal tudi v Križu rojeni Janez Svetokriški, sloviti baročni pridigar in pisec.

Ogledali smo si tudi grad grofov Attems, ki je zanimiv tudi po tem, da ga je razkrila burja, lastniki pa ga potem niso več obnovili. Polovico so prodali občini in v tem delu je sedaj osnovna šola. Drugi del gradu je v ruševinah in je last potomcev Attems.

V grajskih kletih pod osnovno šolo leži vinska klet, v kateri smo imeli degustacijo njihovih najbolj znanih vin. Najbolj je znano njihovo vino Zelen, saj v Sv. Križu vsako leto poteka tudi festival Zelena, na katerem vsakič izberejo najboljšo vino tistega letnika.

Čas v kleti je kar prehitro minil. Žarečih lic in nasmejanih obrazov smo se odpravili proti avtobusu, kjer se je prijetno vzdušje nadaljevalo vse do domačih krajev. Spoznali smo nekaj dobrih ljudi, ogledali smo si zelo zanimive kraje in znamenitosti ter si obljubili, da se ponovno snidemo drugo leto in spoznamo še kakšen košček naše lepe domovine. Lepo vabljeni, da se nam pridružite!

Cirila Marinčič

BIL JE SESTANEK IN BIL JE KONGRES

5. avgust 2016. Vroč in soparen dan se preveša v večer. Nad Velikim Osolnikom se zbirajo temni oblaki.

Bil je sestanek. »Jaz imam prav,« prevlada. Pogovor ne pride v poštev ...

Vesoljna Slovenija v Odmevih v živo iz Velikih Lašč izve, da »kdor misli drugače, naj gre.« Ne bomo ga poslušali. Vemo vse, znamo vse in to je dovolj ... Nasprotno mnenje članov iz Velikih Lašč je zgolj lepotna napaka.

Potem nevihta. Bliskalo in grmelo je. 5. avgusta 2016.

In kmalu je prišel ponedeljek po državnozbornih volitvah 2018. Začeli so se naporni pogovori. Nekoč velika družina se je raztepla na vse strani in potrebno je bilo veliko poguma, volje, odpuščanja, sodelovanja ...

Bil je kongres. »Mi smo družina,« bilo je geslo. In čutiti je bilo, da se družina spet zaveda resnice, ki jo je za modreci ponovil Primož Jelševar: »Enotni bomo obstali, razklani bomo padli. Mnogi ta slavni citat pripisujejo grškemu piscu Ezopu iz začetka tega stoletja. Motijo se, kajti odtonek drugače je bil zapisan že dva tisoč let prej: Če je hiša sama proti sebi razdeljena, takšna hiša ne more obstati. – Evangelij po Marku, 3,25:«

Kongres je izvolil novega predsednika SLS. Človeka, ki je moral iti, ker si je upal na glas govoriti ...

Vrnil se je poln novih spoznanj ...

In bil je sončen dan 29. septembra 2018.

Franc Debeljak

Naj se mir božične noči razširi na vse nas in v naše domove. Nebeško dete naj obilno blagoslovi vsa naša dela, naša hrepenenja in naša pričakovanja.

Radostni praznujmo božične praznike!

Vsem občankam in občanom, bralkam in bralcem Troble, želimo v prihajajočem letu 2019, leto veselega upanja, tvornega sodelovanja in dobre besede, ki jo bomo izrekli drug drugemu in drug o drugem.

Iskrene čestitke tudi ob dnevu samostojnosti in enotnosti!

Občinski odbor Slovenske ljudske stranke Velike Lašče

MARAKEŠKA DEKLARACIJA OZ. GLOBALNI DOGOVOR ZA VARNE, UREJENE IN ZAKONITE MIGRACIJE

Konec novembra smo imeli poslanci 1. redno sejo, na kateri smo obravnavali redne zadeve in več predlogov zakonov koalicije in opozicijskih poslancev. Kot smo že vajeni, praviloma opozicijski predlogi niso dobili podpore, medtem ko koalicijski so, seveda tudi z glasovi levice, ki se razglasa za opozicijo. Pri glasovanju se jasno vidi, da so del koalicije.

Veliko razburjenja pa je povzročila izredna seja, ki smo jo zahtevali v PS SDS na temo t. i. Marakeške deklaracije oz. Globalnega dogovora za varne, urejene in zakonite migracije, ki ga naj bi Slovenija podpisala 12. decembra v Marakešu. V SDS temu nasprotujemo, kar smo na seji tudi argumentirali, saj se z dogovorom zavezujemo k mnogim ukrepom, ki jih ocenjujemo kot napačne in ne bodo rešili težav, ki se pojavljajo s prihodom velikega števila ljudi iz drugih kontinentov v Evropo. Dogovor celo daje boljšo pozicijo migrantom kot pa ciljnim državam; v dogovoru je zapisano, da bi države morale premisliti o sankcijah zoper njih in jih ukiniti. V praksi to pomeni, da ilegalnih migracij ni oziroma so, ampak niso sankcionirane. Mimogrede, poskusite vi iti v katero od tujih držav brez dokumentov in boste hitro občutili posledice oz. ne boste mogli vstopiti v državo. V zadnjem času smo pričali povečanim ilegalnim migracijam, vzroki za migracije pa so večinoma ekonomske narave. Del migrantov res beži tudi pred vojno in konflikti, vendar se je njihovo število v zadnjem letu močno znižalo, na kar kaže poreklo migrantov. Tudi zaradi tega v SDS že ves čas zagovarjamo stališče, da je treba ločiti med begunci, ki so na begu pred vojno, in migranti (in tem je treba pomagati) ter med ilegalnimi migranti. Predlagali smo tudi, da se problemi rešujejo na mestu izvora, torej v državah, iz katerih ljudje odhajajo. Ponovno: v večini od teh ni vojn. Največ migrantov je iz Afganistana, Pakistana, Bangladeša ter afriških držav. Dogovor govori tudi, da bi morali organi držav, kamor prihajajo migranti, že ob prihodu upoštevati njihovo kulturo. Kaj natančno to pomeni, ni jasno, ampak že kar z zakritostjo žensk z Bližnjega vzhoda pridemo do velikih težav pri njihovi identifikaciji, če dobesedno upoštevamo napotila. Si predstavljate, da pridete na mejo zamaskirani in bi jo želeli prečkati? Dogovor določa tudi, da morajo mediji o migracijah pisati pozitivno ter da je migrantom treba zajamčiti socialno varnost, zdravstvene storitve, omogočiti združevanje družin in da je vseskozi potrebno poudarjati, da migracije prispevajo k razvoju družbe in večji suverenosti držav. Ali danes nismo suvereni?

Legalne migracije so del našega vsakdana in s tem nimamo težav, saj veljajo določena pravila. Tudi mnogi Slovenci odhajajo v druge države in drugi prihajajo k nam. V tem primeru so migranti in ciljni državi sprejeti, opravljajo delo in pripomorejo k napredku družbe, v kateri delujejo, v družbo se vključijo in ne vsiljujejo svoje kulture. Za svoja dejanja odgovarjajo in so kaznovani, če so neprimerna. Upoštevajo pisana in nepisana pravila v novi družbi. Zato menim, da je treba ilegalne migracije popolnoma ustaviti, ne pa jim pomagati do legalizacije. Družba mora sama povedati, koliko migracij potrebuje in koliko in kakšni migranti so zaželeni. Nihče pa nam ne sme vsiljevati, kdo in koliko jih bo prišlo. Slovenija mora nedvoumno pokazati,

da ilegalnih migracij in ilegalnih migrantov ne bo ne sprejela niti tolerirala. Smo pa, in smo vedno bili, naklonjeni legalnim migracijam. Za ilegalne prehode meje imamo z zakonom predpisane sankcije. Imamo tudi jasna schengenska pravila. Le izvajati moramo svoje lastne zakone. Pri ilegalnih migracijah je problem zloraba azilnega postopka, ki našim organom dejansko otežuje ukrepanje. V SDS smo predlagali nekatere spremembe, ki pa niso bile sprejete.

Da je globalni dogovor korak v napačno smer, saj ne rešuje dejanskih težav, ki jih imajo evropske države z migracijami, in ne poskuša odpravljati ali vsaj identificirati vzrokov migracij, so spoznale mnoge države in odstopile od podpisa (ZDA, Madžarska, Avstrija, Avstralija, Češka, Poljska, Bolgarija, Slovaška, Latvija, Litva, Estonija, Izrael, Švica, Italija), vsak dan pa še kakšna, med njimi naše sosede. Skrbeti bi nas moralo tudi stališče nemške kanclerke Angele Merkel, ki je povedala, da želijo z dogovorom razbremeniti Nemčijo in porazdeliti breme migracijske krize na več držav. Torej bo Slovenija, ki ne zmore primerno skrbeti za naše upokojene, velike družine in socialno ogrožene, skrbela za tujce, namesto za ljudi, ki imajo urejen status – so državljani, plačujejo davke in jim ustava zagotavlja človeka primerno življenje. Zaradi navedenega smo podali predlog, da o podpisu odločijo ljudje na referendumu. Danes še ni jasno, ali referendum bo ali ne, že sedaj pa je jasno, da večinsko mnenje ni naklonjeno globalnemu dogovoru in upam, da Slovenija ne bo med podpisniki.

Tudi v prihodnje vas bom prek Troble obveščala o aktivnostih v Državnem zboru, lahko pa me boste obiskali tudi v poslanski pisarni v prostorih Občine Velike Lašče. Predvidoma bo poslanska pisarna vsak 1. ponedeljek v mesecu. Natančen raspored bo še objavljen.

Alenka Jeraj

SPOŠTOVANI!

Pred nami je december, ki je posejan s prazničnimi dnevi. Spomnili se bomo plebiscita, na katerem smo se Slovenci odločili, da želimo sami odločati o svoji usodi. Največji krščanski praznik božič nas bo spomnil na rojstvo Kristusa in pomen družine. In vzeli si bomo čas za svoje drage. Nato pa bomo stopili v novo leto z novimi načrti, idejami in željami. Naj se vam uresniči!

Alenka Jeraj

Drage občanke, spoštovani občani!

Radi bi se zahvalili vsem, ki ste si vzeli čas in 18. novembra aktivno pristopili k lokalnim volitvam. Hvala vsem, ki ste izkazali zaupanje naši kandidatni listi in nam namenili najvišjo podporo.

Obljubljamo Vam, da bomo upravičili vaš glas in se po najboljših močeh trudili, da bo naša občina še boljša in lepša.

Prisrčno Vam voščimo vesele, mirne in blagoslovljene božične praznike.

Z željo, da dostojno proslavimo, čestitamo ob dnevu samostojnosti, 26. decembru.

Novo leto 2019

pa naj bo radodarno z zdravjem, veseljem, srečo in uspehi.

Naj bo v miru, zaupanju in sodelovanju preživeto.

Srečno!

Občinski odbor SDS Velike Lašče

Spoštovane občanke in občani!

Lokalne volitve so prinesle prepotrebno spremembo na čelu občine. Da je bila potrebna, smo najprej potrdili občani z udeležbo in glasovanjem na dveh krogih volitev. Splet okoliščin je prinesel najboljšo možno rešitev - novega človeka, ki mu je osnovno poslanstvo ekipno delo za napredek občine na vseh področjih. Novoizvoljeni svetniki smo svojo zrelost pokazali s tem, da smo se že pred uradnim nastopom novega župana zbrali samoiniciativno in v timskem dogovarjanju pripravili predlog zadolžitve po strokovnosti in nagnjenih ter željah po delovanju svetnikov, prav tako pa smo pazljivo poiskali kandidate za zunanje strokovne sodelavce delovnih teles pri občinskem svetu. Pri tem nam je bilo vodilo predvsem pripravljenost in strokovna usposobljenost predlaganih, nazadnje se je šele pogledalo, ali je ustrezna tudi zastopnost glede na volilne rezultate.

Kako velika je ta sprememba v načinu dela v primerjavi s prejšnjimi mandati,

Vse dobro v Novem letu 2019

vedo predvsem "opozicijski" svetniki, ki so bili do sedaj postavljeni pred dejstvo, brez praktične možnosti vplivanja na delovanje oz. odločanje občinskega sveta.

Z novim pristopom je že na začetku zagotovljena pozitivna

naravnost in energija vseh svetnikov, ki jih čaka v novem mandatu zares veliko odgovornega dela. Nadoknaditi je treba zamujeno na področju turizma (prenočitvene, gostinsko turistične kapacitete, grad Turjak, Trubarjevina), gospodarskem (povezovanje predelovalcev lesa, privabljanje proizvodnih podjetij in s tem odpiranje novih delovnih mest), kmetijstva (organizirana reja drobnice, predelava mleka in mesa), transporta (uvedba prevozov za občane), narediti pregledni seznam nenaseljenih in zanemarjenih objektov v občini in razmisliti o načrtu za izboljšanje zunanje podobe naših naselij itd ...

Na koncu se v imenu Liste 1550 zahvaljujem vsem občanom, ki so delovali in glasovali za spremembe, prav vsem občanom brez razlike pa zagotavljam, da se bomo trudili za konkreten napredek občine, ki bo merljiv proti koncu mandata v pomembnih postavkah dela in življenja občine, ne samo v metrih pločnikov in številu luči javne razsvetljave!

Srečko Knafelc, občinski svetnik

SD SOCIALNI
DEMOKRATI

OBČINSKA ORGANIZACIJA
VELIKE LAŠČE

**Spoštovane volilke in volilci,
občanke in občani vseh starosti Občine Velike Lašče.**

V imenu vseh kandidat in kandidatov liste Občinske organizacije SD Velike Lašče se vam iskreno zahvaljujemo za naši listi oddane glasove.

Glede na izjemno pestro strukturo izvoljenih članic in članov Občinskega sveta, upamo, da bo delo v svetu strpno - človeško, predvsem konstruktivno in namenjeno tvornemu sodelovanju in treznim in strokovnim odločitvam v korist vseh občanov.

Upamo, da je namen delovanja vseh izbranih razvoj in urejanje krajev in VSEH DELOV občine po načelu VZAJEMNOSTI IN ENAKOVREDNOSTI, ustvarjanje strpnosti med ljudmi in oblikovanje kakovostnih, humanih medčloveških odnosov.

Hvala za zaupanje našim glasovalcem in tudi vsem, ki so se odločili drugače. Delovali bomo v dobro vseh občanov.

Vesele decembrske dni, miren božič in srečno in uspehov polno novo leto 2019 želimo vsem občankam in občanom občine Velike Lašče.

Občinska organizacija Socialnih demokratov Velike Lašče

Naročnik: SD, Levstikova ul. 15, 1000 Ljubljana

N.Si
MISLI
RESNO

ZA VELIKE LAŠČE

HVALA ZA
VAŠ GLAS

NAROČNIK: NOVA SLOVENIJA

BLAGOSLOVLJENE
BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO!

V UPANJU NA BOLJŠE ČASE
PONOSNO PRAZNUJMO
DAN SAMOSTOJNOSTI
IN ENOTNOSTI.

OO NSI VELIKE LAŠČE

SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	POKRAJ- NA V JV. SLOVENIJI	BOŽJAST- NIK	LASTNIK SOSEDNJE PARCELE, MEJAŠ	OSKAR KOGOJ	PRENAŠA- LEC BOLE- ZENSKIH KLIC	VODNA ŽIVAL	LETOPIŠ	NAJVEČ- JA REKA V NOTRA- NJI AZIJI													
PRISTAŠ DEMO- KRACIJE																					
POŠKOD- BA KOŽE ZARADI OGNJA																					
LJAK				REKA V JUŽNI SRBIJI																	
PISATE- LJICA PEROCI				MESTO V KOLUMB. MORSKI SESALEC																	
LESENA POSODA ZA MESENIJE						IVAN MINATTI NADUHA															
JOŽE PUČNIK			POLJSKA REKA Ž. SPOLNI HORMON				MANJŠI STOPNI- ČASTI SLAP	OTTORINO RESPIGHI													
ZDRAVNI- ŠKA SLU- ŠALKA														SLOV. PEVEC (ALFI)	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC BALDWIN	GORSKI MASIV V ZAHODNI BOLGARJI	NEZNA- NEC	MIRNO SOŽITJE	KONTI- NENT	SNOV, KI DAJE PRUJETEN VONJ	
KISLA SOLATNA ZACIMBA				TRGOVINA S STARIMI PREDMETI																	
URADNI SPIS				REKA V S. NEMČIJI OSMANSKI POVELJN.				VISOK, TRD MOŠKI KLOBUK													
TROBLA	DROBNA KAPLJA POTU	RAČJI SAMEC KOVINA						JAVEN POZIV OBROČEK NA PRSTU									ILOVICA				
UMAZAN ZRAK NAD VELIKIMI MESTI					NAJDALJ- ŠA REKA V FRANCIJI	JAMA ZA SHRANJE- VANJE APNA													LEPILO (POGOV.) IZUMRLA PTICA		
POLICA ALI STO- JALO ZA KNJIGE							MESTO V ALBANJI PRITOŽBA								ALKOHOL- NI IZVLE- ČEK IZ ZELIŠČ	NEBEŠKI KRUIH ŠOLSKA OCENA					
STARO- GRŠKA BOGINJA NESREČE				VISEČ SNEŽNI ZAMET TULEC									TEODOR (KRAJŠE) REŽISER RENOIR					ANTON TRSTE- NJAK			
SLOV. KLASIČNI FILOLOG (KAJETAN)								DEŽELE IZVEN DOMAČE DRŽAVE											PODGANI PODOBEN AMERIŠKI SESALEC	ŠPIČA PRI KOLESU	OBLIKA IMENA OTOKAR
ALUMINIJ			KANTON V ŠVICI ATLETINJA (BRITTA)				CIRKUŠKA MANEŽA IGNACIJ (KRAJŠE)										NEZAVED- NI DEL OSEBNO- STI, ID				
TROBLA	PRIPADNIK INDIJAN- SKEGA PLEMENA	ZOFA, DIVAN POLOTOK V RUSIJI													ŠPANSKO ŽENSKO IME	POLOŽAJ PRI ŠAHU GRADBENI MATERIAL					
GORSKE REŠEVAL- NE SANI				VELIK OTOK V KVAR- NERJU	IVAN GROHAR STARA MATI			HITRA SA- VANSKA ŽIVAL X													
VOJAŠKI ČIN														KALO PAUL VERLAINE							
ZVOČNI ZNAK ZA NEVAR- NOST							KITAJSKA METODA ZDRAV- LJENJA														
NERAZ- LOČNO NAPISANA ČRKA							CEZUJ			MANJŠE NASELJE							VNEMA, SKRBNOST (STAR.)				

Nagrajenka iz Troble št. 6 je **JOŽICA TOMAŽIN** iz Kukmake. Nagrajenka bo nagrado prejela po pošti. **ČESTITAMO!**

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče ali ga oddajte v tajništvu občine. Rešitve sprejemamo do datuma uredniškega sestanka, ki bo v januarju 2019. Izžrebanec nagradnega gesla bo prejel **bon za PICO za dve osebi v PIZZERIJI ROZIKA** in bo objavljen v Trobli št. 1. **Nagrado bo izžrebanec prejel po navedeni pošti.**

Naj postane
TRUBARJEVA DOMAČIJA
začetek vajine skupne poti

Trubarjeva domačija,
Rašica 69, 1316 Velike Lašče
www.trubarjeva-domacija.si
info@trubarjeva-domacija.si
T: +386 1 788 10 06

Kulturno društvo Čonce iz Hrustovega
vabi na

**BOŽIČNO-NOVOLETNI
KONCERT
ALEKSANDER MEŽEK
& AKADEMIKI**

Ta bo v nedeljo, 6. januarja, ob 19.00
v Levstikovem domu

Možna rezervacija kart prek e-naslava
drustvo.conce@gmail.com.

Vstopnina: 10 evrov

Lepo vabljeni!

Zdravja, sreče in
veselja polnih dni
v novem letu želi ...

KNUT
ŠVEDSKE TOPLOTNE ČRPALKE

NIBE
TOPLOTNA ČRPALKA
NIBE F2120

• najvišji letni COP med vsemi konkurenčnimi črpalkami – SCOP > 5
• segrevanje vode v sistemu do 65 °C
• delovanje do -25 °C zunanje temperature

Z VAMI IN ZA VAS
že 25 let

PRIJATELJI V MRZLI ZIMI
ŠVEDSKI KAMINI
Contura

www.knut.si | 01/788 99 16

Subvencija

VABLJENI NA NAJVEČJO RAZSTAVO JASLIC V SLOVENIJI

Društvo za ohranjanje dediščine vabi na razstavo jaslic v skritih kotičkih Gradeža, ki bo odprta v NEDELJO, 16. DECEMBRA 2018, OB 17.30, s kratkim božičnim koncertom.

Lani je bilo postavljenih že več kot 260 jaslic. Razstavljene bodo v sušilnici, hišah, kapelicah, kletah ... in na prostem po vsej vasi, od centimetrskih do nadnaravnih velikosti in »živih« ter iz vseh vrst materiala.

Vodeni ogledi s tržnico bodo 16., 23. in 30. decembra 2018 ter 2. januarja 2019 ob 17.30. Nekaj praznične ponudbe na stojnici ter topla pijača vas čakata vse tri nedelje in ob zaključku razstave. Malčke bo morda presenetil kak dobri mož, nekaj avtorjev bo tudi »v živo« prikazovalo izdelavo jaslic.

Razstavo si v spremstvu vodnikov med tednom lahko ogledate od 16. do 19. ure, v soboto in nedeljo od 13. do 19. ure.

AEROFIT
GIBAJ TODAY

Plesna aerobika z elementi krepilnih in razteznih vaj

Vadba je namenjena vsem, ki si želite:

- dvigniti raven energije z gibanjem ob dinamični glasbi
- povrniti, ohraniti ali dvigniti svojo psiho-fizično pripravljenost
- okrepiti srčno-žilni sistem oz. izboljšati kondicijo
- okrepiti oslabele mišice trupa, rok, nog in zadnjice
- učenja enostavnih do srednje zahtevnih plesnih koreografij
- s stopnjevanjem intenzivnosti in kombiniranjem aerobno-anaerobne vadbe porabiti maščobne zaloge

Začetek vadbe v PETEK, 16.11.2018 v Kulturnem domu v Turjaku

PRVI OBISK JE BREZPLAČEN !

S seboj prinesite vadbena blazina, čiste superge, brisačko in vodo !

TERMIN: torek in petek od 19.30 do 20.30

Vadbo bom vodila Maja Pečnik prof. športne vzgoje, trener aerobike, inštruktor fitnesa, vaditelj pilatesa, opravljen tečaj za poporodno vadbo

maja@gibaj.today

Rigler
AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO

T: 01 7807 065
M: 041 990 868
KOMPOLJE 77
1312 DOBREPOLJE

POPRAVILO IN GENITEV VOZIL ZA VSE SLOVENSKE ZAVAROVALNICE
BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO
VULKANIZERSTVO
POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI
SERVIS VOZIL
PRIPRAVA VOZILA NA TEHNIČNI PREGLED
POLNENJE IN POPRAVILO KLIMATSKIH NAPRAV
IZPUŠNI SISTEMI
AVTO DIAGNOSTIKA
AVTOVLEKA
POMOČ NA CESTI

POGODBENI SERVIS ZA ZAVAROVALNICO

triglav

STEKLARSTVO

PETER HREN, S.P.
GRADEŽ 14, 1311 TURJAK
GSM: 031/356 668
TEL: 01/7881 366

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

OKREPČEVALNICA ROZIKA PIZZERIA
OKREPČEVALNICA - PIZZERIA ROZIKA
TURJAK 17, 1311 TURJAK
01/7881 680

MALICE - KOSILA - PIZZE - JEDI PO NAROČILU
NOVO: možnost pogostitve skupin do 45 oseb

- slikopleskarstvo
- fasaderstvo
- knauf

ANDREJ JAPELJ s.p.
Rašica 19, M: 031 404 404
1315 Velike Lašče E: andrej.japelj1@gmail.com

VZDRŽEVANJE OBJEKTOV

Mali oglasi:

V Velikih Laščah na trgu oddamo lokal 50 m² s skladiščem 20m². Cena po dogovoru. Tel. 031 332 679

DOLENJA VAS, Lončarska 33 – prodamo hišo z gos. poslopjem v izmeri 119,00 m², dvorišče velikosti 266 m², gospodarsko poslopje v izmeri 79 m² in vrt v izmeri 425 m². Hiša je bila zgrajena leta 1938, adaptirana leta 2006. Priključki: CK na trda goriva ali olje. Cena: 87.000 evrov. Tel: 070 905 353

Male oglase sprejemamo po e-pošti: trobla@velike-lasce.si.

ZZ

Goran Petrovič dr. dent. med.
zasebna zobozdravstvena ordinacija | **20let**
Za sproščen nasmeh skrbimo že 20 let.

- preventivni pregledi in posveti
- konzervativa
- protetika
- certifikat za vgraditev bredent SKY implantatov
- nevidni ortodontski aparati INVISALIGN
- rrtg digitalno slikanje zob

BRENT IMPLANTANT
480,00 €

Goran Petrovič dr. dent. med., Adamičeva 30, 1290 Grosuplje, tel.: +386 1 787 34 13, gsm: +386 41 7

microera

Microera Jože Šilc s.p.
Hrovača 14A (trgovski center SPAR Ribnica)
1310 Ribnica
01 8373 116
051 358 762
info@microera.si
www.microera.si

UGODNI NAROČNIŠKI PAKETI TER AKCIJSKI MOBITELI NA OBROKE!

DELOVNI ČAS:
PON - PET
8.30 h - 12 h
ter 14 h - 18 h
SOB
8.30 h - 11.30 h

TelekomSlovenije
POOBlašČENI PRODAJALEC

TELEMACHOVA PRAZNIČNA PONUDBA

Do 200€ BON ZA NAKUP TELEFONA

PooblašČeni prodajalec: **Telemach Ribnica**, Škrabčev trg 16, 1310 Ribnica, Tel: 070 321 444
Odpiralni časi: Pon-pet: 09:00 - 12:00h in 14:00 - 19:00h, Sobota 08:00 - 12:00h, Nedelja: /

Akcijska ponudba velja za izbrane modele telefonov od 30. 11. 2018 do 31. 12. 2018 ali razprodaje zalog s sklenitvijo ali podaljšanjem naročniškega razmerja za paket SE VEC in NAJVEC ob hkratni sklenitvi dogovora za obročni nakup z vezavo 24 mesecev ali enkratnega plačila za nakup telefona z vezavo 24 mesecev. Razlika med akcijsko in redno ceno telefona se vsteva v prejeeto ugodnost ob vezavi. Vse cene vključujejo DDV. Pred nakupom in sklenitvijo naročniškega razmerja se o ponudbi pozanimajte na www.telemach.si, na prodajnih mestih Telemacha ali na telefonski številki 070 700 700.

telemach

PARTNER, VREDEN ZAUPANJA.

PRIBA OKNA, d. o. o., proizvodnja PVC in ALU stavbnega pohištva
Kempolje 68
1312 Videm Dobropolje
info@priba-okna.si
www.priba-okna.si

Razstavni salon in proizvodnja:
Javorškova 3
1315 Velike Lašče

ROLETE

PVC OKNA IN VRATA

ALU OKNA IN VRATA

ŽALUZIJE

Kontaktne podatki:
T: 01 510 55 30
F: 01 510 55 31
M: 041 402 780/041 449 334

V NAŠI PONUDBI SO:

- PVC okna in vrata
- ALU okna in vrata
- senčila (roletе, zunanje žaluzije, roloji, screeni, pliseji, notranje žaluzije)
- komarniki
- tende
- sekcijnska garažna vrata
- rolo garažna vrata
- okenska polkna
- notranje in zunanje police
- notranja vrata
- adaptacija hiš, stanovanj, kopalnic, poslovnih prostorov ...

MEGADOM^{10 LET}

URESNIČI IDEJE CENEJE!

NOVOLETNA PONUDBA

Vse za praznično ureditev vašega doma.

LUČKE, JELKE, OKRASKI ZA JELKE, DRUGA DEKORACIJA

MEGA PONUDBA

NOVOLETNE LUČKE

- 120 LED, MULTICOLOR **8⁹⁹ €**
- 120 LED, BELE **8⁹⁹ €**
- 320 LED, BELE **15⁹⁹ €**
- 320 LED, MULTICOLOR **15⁹⁹ €**

VSE ZA OGREVANJE

KOTLI, PEČI, KAMINI, INSTALACIJSKI MATERIAL, PELETI, DRVA, BRIKETI, KOCKE ZA PODŽIG, ELEKTRIČNI RADIATORJI, HALOGENSKI GORILNIKI, STENSKI GRELCI

KALORIFER

že za **8⁹⁹ €**

ZIMSKA PONUDBA

- * SNEŽNE FREZE *
- * SOL ZA POSIPANJE *
- * ANTIFRIZI in VITREKSI *
- * LOPATE za SNEG *
- * METLICE in STRGALA ZA SNEG *

NOVO
kopalniško pohištvo

kopalnice

pohištvo

JELA

NOVO
kuhinje Jela

Akcija velja do 31. 12. 2018 oz. do odprodaje zaloga. Popusti se obračunajo na blagajni. Cene so v EUR z DDV. Slike so simbolične. Pridržujemo si pravico do spremembe programa in cen. Za morebitne napake v tisku ne odgovarjamo.

MEGADOM RIBNICA • OB ŽELEZNICI 4, 1310 RIBNICA • tel: 01/835 1 640
MEGADOM PODSKRAJNIK • PODSKRAJNIK 102, 1380 CERKNICA • tel: 01/705 0 705
ODPRTO: pon.-pet. 7:00-19:00, sob. 7:00-13:00 • f • www.megadom.si

**KUPUJTE
NA OBROKE**

BANKA KOPER • SUMMIT
LEASING • NLB • AMERICAN
EXPRESS • DINERS OBROKI

*Tih in prazen je zdaj dom,
ko te več ni,
vendar v naših mislih vsak dan si.*

ZAHVALA

V 74. letu starosti me je za vedno zapustila
moja draga mama

MILENA MODIC

12. 6. 1944 – 2. 11. 2018
Jontezova 3, Velike Lašče

Iskreno se zahvaljujem sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem za izrečeno sožalje, cvetje in sveče.

Zahvala celotni Zdravstveni postaji Velike Lašče, gospodu župniku
Andreju Ojstrežu, vrtcu Sončni Žarek, Osnovni šoli Primoža
Trubarja in pogrebni službi Zakrajšek.

Hčerka Zdenka

*Glej, zemlja si je vzela, kar je njeno.
A kar ni njeno, nam ne more vzeti.
In to, kar je neskončno dragoceno,
je večno in nikdar ne more umreti.*

ZAHVALA

Mnogo prežgodaj se je tiho poslovil od zemeljskega
življenja naš ljubljeni brat in stric

SLAVKO – ALOJZIJ KLAVS

11. 8. 1951 – 22. 11. 2018
iz Praznikov.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom iz Praznikov in iz
Vinc, prijateljem in znancem za darovano cvetje in sveče.
Zahvala osebju DSO Škofljica in še posebej primariju dr. Deanu
Klančiču, posebna zahvala gospodu župniku Jožetu Tomincu iz
Škofljice za sveto maziljenje in gospodu župniku Janezu Selanu
za darovano mašo in pogrebno slovesnost na pokopališču v
Škocjanu pri Turjaku. Lepa zahvala tudi pogrebni službi Zakrajšek
in ribniškim pevcem za čutno in prelepo petje.

Zahvala vsem, ki ste se od njega poslovili in ga pospremili na
njegovi zadnji poti dne 26. 11. 2018 ob 14. uri.

Žalujoči: sestri Antonija in Slavka
ter nečaki Tomaž, Mojca, Robert, Maja in Jože z družinami

*Prežgodaj zapustil si ta svet,
slovo je zelo težko,
a tolažba naša je,
da nad zvezdami nekoč se snidemo.
(Karolina Šmalc)*

ZAHVALA

Mnogo prežgodaj nas je zapustil naš dragi

JURE MAROLT

(1976–2018)

Ob nenadni izgubi našega Jureta se iskreno zahvaljujemo vsem, ki
so se prišli od njega posloviti, nam poslali ali osebno izrekli sožalje,
darovali cvetje, sveče, naročili maše, ga spremljali na njegovi
zadnji poti.

Posebna zahvala gre osebju ZD Ribnica, sorodnikom za vso
pomoč, podjetju Tanko, d. o. o., športnemu društvu Studenec, g.
župniku Andreju za pogrebni obred, pevcem iz Ribnice, pogrebni
službi Zakrajšek, ge. Romani in govorniku g. Marku.

Žalujoči:

Mateja in Katarina, starša, sestre in brat z družinami ter družina
Bavdek in drugo sorodstvo

9. STOJKOV NOČNI POHOD

Želimlje–Zapotok–Želimlje
sobota, 5. januar 2019, ob 18. uri

Odhod

Izpred gasilskega doma v Želimljah;
za skupino izpred RTC Zapotok ob 16.00.

Opis poti

Označena s smerokazi, srednje zahtevna – v trajanju približno 2 uri v eno smer,
v skupini vodena, posamezno brez vodenja, na lastno odgovornost.

Potrebna oprema

Planinska obutev in vremenu primerna obleka, pohodne palice, baterijska svetilka.

Startnina 7 €

(voda, enolončnica in čaj v RTC Zapotok, druženje ob živi glasbi).

POHOD SE IZVEDE V VSAKEM VREMENU!

DRUŠTVO ZAPOTOK

Koledar prireditev

(od 12. decembra do 30. januarja 2019)

PETEK, 14. DECEMBER, ob 19.30

Levstikov dom, Velike Lašče

3. ABONMAJSKA PREDSTAVA:

ORKESTER MANDOLINA

(Občina Velike Lašče)

SOBOTA, 15. DECEMBER, od 9. do 17.00

Trubarjeva domačija, Rašica

FESTIVAL POPRTNIKOV: okrogla miza

Interpretacija božičnega kruha poprtnika

(Zavod Parnas)

Gradež

RAZSTAVA JASLIC V SKRITIH KOTIČKIH

GRADEŽA

z vodenimi ogledi, koncerti in tržnico

- nedelja, 16. december 2018, ob 17.30,
- nedelja, 23. december 2018, ob 17.30,
- nedelja, 30. december 2018, ob 17.30,
- sreda, 2. januar 2019, ob 17.30,
- v času od 16. 12. 2018 do 2. 1. 2019 vodeni ogledi od ponedeljka do petka od 16.00 do 19.00 ter v soboto in nedeljo od 13.00 do 19.00.

(Društvo za ohranjanje dediščine)

TOREK, 18. DECEMBER, od 9.00 do 17.00

Trubarjeva domačija, Rašica

FESTIVAL POPRTNIKOV: celodnevno

izobraževanje za odrasle

(Zavod Parnas)

SOBOTA, 22. DECEMBER, ob 19.00

Levstikov dom, Velike Lašče

PREMIERA predstave

O SMISLU ŽIVLJENJA, VESOLJA IN SPLOH

VSEGA

(Gledeja, KUD Primož Trubar Velike Lašče)

Velike Lašče

ŽIVE JASLICE V VELIKIH LAŠČAH

- božični večer 24. december, ob 23.15,
- božični dan, 25. december, ob 17.15,
- petek, 28. december, ob 17.15.

(Društvo SKAM, LE Velike Lašče)

TOREK, 25. DECEMBER, ob 18.00

Velike Lašče–Dvorska vas–Velika Slevica

BOŽIČNI POHOD Z LUČKAMI

(Planinsko društvo Velike Lašče)

SREDA, 26. DECEMBER, po deseti sveti maši

pred gasilskim domom v Velikih Laščah

ŠTEFANJI DAN

(Konjerejsko društvo Velike Lašče)

SREDA, 26. DECEMBER, od 10.00 do 15.00

Turjak

BOŽIČNI LOKOSTRELSKI TURNIR

(LK Turjak)

PETEK, 4. JANUAR, od 9.00 do 17.00

Trubarjeva domačija, Rašica

FESTIVAL POPRTNIKOV: celodnevno

izobraževanje za odrasle

(Zavod Parnas)

SOBOTA, 5. JANUAR, ob 9.00

Velike Lašče–Kamen vrh–Grmada–Velike Lašče

NOVOLETNI POHOD

(PD Velike Lašče)

NEDELJA, 6.1.2019 ob 19. uri,

Levstikov dom Velike Lašče

BOŽIČNO – NOVOLETNI KONCERT

ALEKSANDER MEŽEK & AKADEMIKI

Društvo Čonce iz Hrustovega

ČETRTEK, 17. JANUAR, OB 11.00

Prostori DU Velike Lašče, Velike Lašče

ODPRTJE DEMENCI PRIJAZNE TOČKE

Društvo upokojencev Velike Lašče

PETEK, 18. JANUAR, ob 19.30

Levstikov dom, Velike Lašče

4. ABONMAJSKA PREDSTAVA: Knjižni klub

v izvedbi KUD Dramšpil

(Občina Velike Lašče)

TOREK, 22. januar

Velike Lašče

PREVENTIVNI DOGODEK ZA SENIORJE IN

UPOKOJENCE – Program SOŽITJE za večjo

varnost v cestnem prometu

Društvo upokojencev Velike Lašče

SOBOTA, 26. JANUAR, ob 9.00

Športna dvorana, Velike Lašče

18. CENETOV MEMORIAL – mednarodni

veteranski turnir v namiznem tenisu

(TVD Partizan Velike Lašče)

Organizatorji si pridržujejo pravico do morebitnih sprememb.